I. évfolyam. Arad, 1886 Februárhó 24. Szerda. 55-dik szám.

Szerkesztőség:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a fölépcsőnél.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Főtér, Hermann-udvar I. emelet, a külső folyosón.

Hirdetések díjszabály szerint.
Egyes szám **5** kr. ünnep- és vasárnap utáni szám **3** kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:

Egész évre	12 frt.
Fél évre	6 frt.
Negyed évre	3 frt.
Egy hóra	1 frt.

Vidékre postán küldve:

Egész évre	14 frt — kr.
Fél évre	7 frt — kr.
Negyed évre	3 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt 20 kr.

Külügyi vita.

Az ellenzék jónak látott egy kis külügyi vitát provokálni a költségvetési törvényjavaslat végmegszavazása alkalmából. Ez ellen természetesen nem lehet kifogásunk, sőt örvendünk annak, ha a magyar országgyülésen időnkint a külügyi kérdések is szóba hozatnak. De Ugronnak és Apponyinak a velünk szövetségben álló hatalmak ellen intézett támadásai, a mai viszonyok közt, talán még sem voltak egészen diplomatikusak.

Kétségkivül érdekes az ellenzéki felfogásban a külügyi helyzetet illetőleg beállott változás. Ugron Gábor, ki még néhány évvel ezelőtt fegyverrel akart a török birodalom védelmére kelni, ma már a balkáni népek feltétlen felszabaditásának szó-szólója, s kivánja, hogy mi ne a császárokkal, hanem a balkáni népekkel szövetkezzünk, s hivatkozott Hunyady Jánosra, a ki szintén ez apróbb népfajok felszabaditására törekedett.

Szegény Törökország! Most már csakugyan vége neki, mert még Ugron Gábor is lemondott róla.

Hanem azért talán mégis nagy szerencse, hogy most hirtelenében nem ő rá bizzák a monarchia külügyi politikájának vezérletét, mert ha Hunyady János feltámadna is, még az sem birna bennünket abból a bajból kirántani, a mibe Ugron az ő okos fejével okvetlen belevinne.

Ezek után igen nehéz Apponyi azon ohajtásának czélját kitalálni, hogy a külpolitikai irányra nézve nem volna nehéz egyöntetű magyar közvéleményt teremteni, nem volna nehéz azon irányzatokat kijelölni, melyek követésére nézve a magyar nemzet legnagyobb része egyetértene.

Valóban kár, hogy Apponyi nem jelölte meg közelebbről ezen irányzatokat. Mert ugyanezen beszédében veszélyes előzménynek mondta azon politika végeredményét, mely 1878-ban az orosz-török háboru után követtetett. Ebből tehát azt is lehetne következtetni, hogy azt a Törökország föntartására irányzott ohajtást követné ma is, mely az időben nálunk ugyszólván nemzeti közvélemény volt. Igen, de Ugron már elejtette Törökországot. Szabadságot akar adni a törökországi keresztyén népeknek, s e mellett helytelennek tartja azt, hogy mi ott foglaljunk. Ezt ne tegyük: csak szövetkezzünk a felszabadult népekkel.

Hogyan csinálnák meg tehát a nemzeti közvéleményt a keleti kérdés elintézésére nézve? Erre nem feleltek.

Harmadiknak jött azután Helfy, aki észrevette a botlást, s igyekezett Ugron beszédét ugy magyarázni, hogy amit mondott, csak feltételesen mondta, s nem akarta a kormányt arra buzditani, hogy mintegy megtámadólag hasson Törökországra.

Erre a kimagyarázásra azonban szerintünk csak maga Ugron lett volna illetékes, s nem Helfy.

Könnyü sora volt a miniszterelnöknek, midőn ezekre az ellentétes fejtegetésekre megfelelt. Apponyinak azt az állitását, hogy Magyarországnak, s illetve a magyar kormánynak nincs befolyása a külügyekre, s szava nem nyom semmit, — a többség zajos helyeslése közben utasitotta vissza, azt mondván, hogy Magyarország szava a külpolitikában Mátyás király alatt többet nyomott, de hogy azóta nyomott-e valaha többet, mint ma, azt senki sem fogja neki a történelemből kimutatni.

Megnyugtató volt a miniszterelnök nyilatkozatának azon része, melyben különösen hangsulyozta, hogy nemcsak ő és a magyar kormány, hanem mindnyájan azok, a kik a monarchia külügyeit vezetik, a legnagyobb igyekezettel rajta vannak a béke föntartásán, s reméli, hogy ez sikerülni is fog, nem azért, a mit Ugron mondott, hogy a három császárszövetség egy csoportot képez, hanem azért, mert Európa összes hatalmai egy akarattal közreműködve, ohajtják a béke föntartását.

Azt hisszük, hogy e határozott nyilatkozatot örömmel fogja tudomásul venni a közönség, melyet némely oldalról éppen az utóbbi napokban allarmirozni igyekeztek.

Az országgyülési szabadelvü párt hétfőn tartott értekezletén megkezdte a köztörvényhatóságokról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. A tárgyalásban Dárday Sándor előadón és Tisza Kálmán miniszterelnökön kivül, kik többször szólaltak fel, résztvettek a következők: Stojácskovics Sándor, Kőrössy Sándor, Kajuch József, Tisza Lajos gr., Hegedüs Sándor, Antal Gyula, Földváry Miklós, Rossival István, Münich Aurél és Vámos Béla. Végre az idő előrehaladván, a 45. §-sal a tárgyalás megszakittatott és folytatása a másnap tartandó értekezletre halasztatott. Végül tárgyaltatott és elfogadtatott az igazságügyi bizottság jelentése azon módositásokról, melyeket a főrendiház a saját szervezésére vonatkozó törvényjavaslaton (a családi nevek beigtatása iránt) tett. Nemkülönben előadattak a mentelmi ügyek, melyekre vonatkozó jelentését a mentelmi bizottságnak az értekezlet tudomásul vette.

A mérsékelt ellenzék hétfőn tartott értekezletén szintén tárgyalás alá vette a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslatot. Grünwald Béla a javaslatot általánosságban és részleteiben ismertetvén, hozzászólottak még: Horváth Lajos, Szily László, Apponyi Albert gróf és többen, mire az értekezlet a javaslatnak általánosságban leendő elvetését mondotta ki.

A magyar országgyülés horvát képviselői hétfőn délután a szabadelvü párt körében értekezletet tartottak Vukotinovics elnöklete alatt, s elhatározták, hogy Bedekovics Kálmánt miniszterségének tizedik évfordulója alkalmából ovatióban részesitik. Az értekezlet második tárgya Zsifkovics báró ügye volt. Zsivkovics báró volt horvát belügyi osztályfőnök és horvát tartománygyülési képviselő egészen a legujabb ideig a horvát nemzeti párt tagja volt. Mint ilyen, ő is aláirta a pártklub ama közös megállapodás alapján hozott határozatát, melyszerint a pártnak ama tagjai, a kik egyuttal a magyar országgyülésnek is tagjai, ha a nemzeti pártból kilépnek, a magyar országgyülési tagságról is lemondanak. Zsifkovics báró nemcsak hogy a nemzeti pártból kilépett, hanem az ellenzékhez csatlakozva, azóta, mint azt az utolsó ülések alatt tartott beszédeivel bebizonyitotta, a horvát kormány ellen a leghevesebb támadásokat intézi. Zsivkovicsnak az általa is aláirt párthatározat értelmében a magyar országgyülési tagságról tehát azonnal le kellet volna mondania, amint a pártból kilépett, de ő azt nem tette, hanem kérdést intézett a párt elnökéhez, hogy mitevő legyen. A párt elnöke erre azt válaszolta, hogy a párt tekintettel a közösen hozott és aláirt határozatra, gentleman felfogására bizza, vajjon a pártból való kilépést és a magyar országgyülési tagság megtartását összeegyeztethetőnek tartja-e. Zsivkovics erre azt válaszolta, hogy továbbra is a magyar országgyülésnek tagja marad. A horvát képviselők élénk eszmecsere után általánosan rosszalásukat fejezték ki Zsivkovics eljárása fölött, aki a sajátkezüleg aláirt határozatot ily módon semmibe sem veszi.

Országgyülés.

A képviselőház ülése febr. 22-én.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesitése után bemutatja a főrendiház elnökének átiratát, mely szerint az ujoncz- és póttartalék megajánlására, valamint a fiumei tengerészeti hatóság épületének költségeire vonatkozó törvényjavaslat a főrendek által elfogadtatott. A törvényjavaslatok szentesités alá fognak terjesztetni.

Bemutatja továbbá az ujvidéki kir. járásbiróság előterjesztését, melyben sajtókihágás miatt följelentett Dimitrievics Mihály orsz. képviselő mentelmi jogának felfüggesztését kérelmezi.

Csikmegye közönségének föliratát, melyben a gyergyói első mezőgazdasági előlegegyesületnek az országos gazdahitel fejlesztése és rendezése iránti kérvényét pártolólag terjeszti föl.

Zemplénmegye közönségének fölterjesztését, melyben a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozó észrevételeit figyelembe venni kéri.

Tárgyalás alá vétetett a pénzügyi bizottság jelentése az 1886-ik évi költségvetésről.

Hegedüs Sándor előadó röviden elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Olay Szilárd az igazságszolgáltatás terén az utóbbi időben felmerült botrányokat hozza fel és pedig különösen a honti esetet, melyben az ügyészség titkos utasitás folytán nem emelt vádat, és Köteles Mihály ügyét. Nem viselethetik a kormány iránt bizalommal s azért nem fogadja el a költségvetést. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ugron Gábor főleg a külügyi politikával foglalkozott, s azt fejtegette, hogy Magyarország az önállóvá lett keleti államokkal való szövetségben keresse az egyensulyt Oroszország ellenében. Az olyan politika számára, mely nem nyujt Magyarországnak külbiztonságot, s nem nyujt biztositékot a magyar fajnak jövőben való fennmaradására, — nem szavazza meg a költségvetési felhatalmazást. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Apponyi Albert gróf eleve kijelenti, hogy mivel a költségvetés megszavazása évek óta bizalmi kérdésnek tekintetik, természetes, hogy sem ő, sem elvbarátai bizalommal e kormány iránt nem viseltetve, a költségvetési törvényt ennek a kormánynak meg nem szavazzák. (Helyeslés a baloldalon.) De az előtte szólott képviselő kényszeriti néhány megjegyzés tevésére. A háznak ezen, vele egyoldalon ülő tagjai már a delegatio első ülésében alkalmat találtak annak kifejezésére, hogy a monarchia és Németország között fönálló szövetség kiterjesztését a harmadik császári hatalomra, kezdettől fogva aggodalommal nézték. (Élénk helyeslés balról.)

Fejtegeti ezután, hogy azon nagy kérdésekre, melyek a nemzet léte, biztonsága, jövője, a monarchia hatalmi állása fölött döntenek, azon kérdésekre a magyar nemzet meggyőződésének igen kevés befolyása van. (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ezt, mint a kormány iránti bizalmatlanság egyik okát, föl kellett hoznia. Magyarországon, s ezzel önök szoktak diesekedni, ma erős kormány van. Igen, erős kormány a nemzettel szemben; de a magyar nemzet nem erős ezen kormány által. (Élénk tetszés a baloldalon.) Ez a magyar nemzet alkotmányos szabadságának ha nem is formailag, de tényleg hanyatlását képezi. (Helyeslés balfelől.)

Tisza Kálmán: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Mindenekelőtt köszönetet mond Apponyi Albert grófnak, hogy annyira sietett bebizonyitani, hogy az idei költségvetés fölötti vita elején általa (a miniszterelnök által) mondottak mennyire igazak voltak. Ugyanis, már akkor megjegyezte szóló, hogy a kormány az 1875. után bekövetkezett időkben a legszigorubb takarékosságot tartotta szükségesnek és hagyta magát vádolni azzal, hogy koplalási szisztemát követel az országtól. A viszonyok rendeztetvén, azután a kormány a lehetőségig igyekezett eleget tenni az államgazdászat érdekeinek. Akkor könnyelmüen vádolta az ellenzék a kormányt. (Ellentmondás balfelől.)

Most ismét a koplalási rendszert hányják a kormány szemére. Az ellenzék előre rosszall mindent, a mit a kormány nem tesz és innen van, hogy az ellenzéki felszólalások nem tesznek oly hatást, a minőt az egyének sulya és az előadás ékessége megkövetelne.

A t. képviselő ur, mondá továbbá a miniszterelnök, Apponyi beszédére reflektálva, szives volt felemliteni mellesleg az 54. §-t is és elmondani, hogy elég jellemző, hogy annak csak intencziója is létezett. Hát, t. ház, nem volna helyén ez alkalommal bővebben szólani azon szakaszról, vagyis ma már az 57. §. B. pontjáról. De amaz intencziót ellen, mintha a kormánynak eszébe jutott volna a birói függetlenséget korlátozni, tiltakozni ma is kötelességem. És megjegyzem, hogy igen furcsának tetszik előttem, hogy velem szemben — és ez nem a t. képviselő urnak szól — sokan olyanok akarják védeni a birói függetlenséget, akik még ma is itt a házban egyes konkrét itéletek birálásába bocsátkoznak s egyes konkrét itéletek alapján törnek pálczát a biróságok felett. Ez mutatja, mennyire zavarosak a fogalmak a birói függetlenség lényegére nézve. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

T. ház! Ha ezeket mellesleg megjegyeztem, kötelességem már most pár szót emelni azon elmefuttatásokra nézve, melyek a külügyi politikát illetőleg itt elmondattak. Természetes, hogy Ugron Gábor t. képviselőtársam sokkal szerencsésebb helyzetben van e tekintetben szintén és elmondhat akármit, abból sem háboru, sem szövetségzavar (Derültség és zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) nem támad.

De annak, a ki ezen a helyen ül — és ez válasz arra, a mit igyekeztek kimutatni, hogy Magyarország és a magyar kormány befolyása a külügyekre alább szállott — annak, a ki e helyről beszél, legyen bárki, annak a szava igen is gyakorolhat oly irányu hatást, a milyet gyakorolni nem szabad. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Közbeszólások a szélsőbaloldalról: Nem ma!)

A t. képviselő urak azt mondják: Nem ma! (Halljuk!) En mondhatom egész bátran nem személyemmel függ össze, hanem a magyar miniszterelnök helyzetével. (Közbeszólás a szélsőbaloldalról: A rendszerrel!) Nézzék meg, akárhányszor történt e helyről külügyi politikai nyilatkozat, azt meglehet semminek tartották Magyarországon, de a külföldi összes sajtó s összes politikai közvélemény foglalkozott vele, mint számba veendő nyilatkozattal. (Igaz! Ugy van a jobboldalon. Zajos helyeslés. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Régen volt!)

A képviselő urak azt mondják: régen volt! No, az bizonyos, hogy Magyarország szava a külpolitikában Mátyás király alatt többet nyomott; (Zaj a szélsőbaloldalon.) de hogy azóta nyomott-e valaha többet, mint ma, azt senki sem fogja nekem a történelemből kimutatni. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Ellenmondás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Egy pár dolog mondatott, t. ház, a mikre mégis reflektálnom kell és lehet. (Halljuk!)

Ugron Gábor képviselő ur szemenre vetette, hogy én a külügyminiszteri kék papirosról olvasom le a választ. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Hát bocsásson meg a képviselő ur, azon pozitiv tényre nézve, hogy én a külügyminiszteri papirosról olvastam volna a választ, csalódásban van, de azt nem fogom tagadni, hogy konkrét, pozitiv válaszokat, mig a mai rendszer fönáll, másként, mint egyetértve a külügyi hivatallal, nem lehet és nem szabad adni, mert háromféle külügyi politikát egy monarchiában követni nem lehet. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

De tovább menve, Apponyi igen t. kép-

Az „ARADI KÖZLÖNY" tárczája.

Február 23.

ELLA.

(Eredeti beszély.)

Irta: **Némethy Károly.**

A viszontlátás.

Páris egyik fényes éttermében két fiatal ember egy teritett asztal előtt ült; s mi közben étvágyuk csillapitásához derekasan hozzáláttak, egymással élénken társalogtak.

— A propos, kedves Maurice, most jut eszembe, hogy nem is kérdeztelek meg, mily körülmény inditott téged arra, hogy a L . . . i tébolydában elfoglalt állásodról lemondj azért, hogy itt Párisban holmi hideglelések, migrainek s száz meg száz képzelt betegség orvosának felesapj. Az elmebetegek körében tudományodat értékesiteni akarván, az inkább szevedélynek nevezhető eszmédnek miért mondtál Isten-hozzádot?

Ezen szavakat egy szőke, rokonszenves arczu, poczakos termetü fiatal ember, a falusi bérlőknek leghübb tipusa, a vele szemben ülő társához intézte. Nevezzük őt Pierrenek.

A megszólitott, kinek arczán átélt viharteljes napok nyomai látszottak, s kinek szemeit valami titkos ábránd bágyasztotta, fájdalmas mosolylyal tekintett szomszédjára, ki látszólagos türelmetlenséggel válaszra várt. Ugyanazért rövid szünet után folytatá Pierre:

— Istenemre mondom, nem tudom, sajátságos hallgatagságodat, mely engem már aggasztani kezd, mire magyarázzam? Tán valami szerencsétlenség ért?

— Sohasem aggódjál; — viszonzá Maurice tréfálózva — mert egyedül az történt velem, hogy buvárkodási hajlamam kenyérkereseti buzgalommá változott át. Az orvosi pályát azért választván, hogy az emberi lélekkel és szivvel megismerkedhessem, ime oly orvossá lettem, ki sok más pályatársamként tudományát vásárra viszi.

— Hisz te belőled a kétségbeesés hangja szól! — kiáltá hüledezve Pierre.

— Csalódol, kedves Perrem; — viszonzá Maurice — nem az irgalmat hajhászó kétségbeesés hangoztatja panaszait, hanem a guny az, mely a tudomány apostolának csalhatatlanságát kikaczagja.

— Hallod-e, pajtikám, beszélj az én nyelvemen, ha azt akarod, hogy megértselek. Mit értünk mi mezei gazdák a ti megfoghatatlan bölesészetekről? Nem kell nekem a te okoskodásod; csak tudni akarom, a lelkedet mi zaklatja? Erszényem és előtted ismeretes baráti szeretetem rendelkezésedre állván, hamar tisztába juthatunk.

— Hahaha! hahotázek fel Maurice. Rajtam sem duzzadt erszényed, sem baráti szereteted nem segithetnek. Mióta egy bolond orommal fogva vezetett, saját lábaimon szeretek járni.

— Ha nem csalódom, — kiáltá mintegy kiábrándul, a Pierre — ama tébolydának egyik betege téged egykor tévutra vezetett. Mi van ebben? . . . Semmi egyéb, mint hogy a diagnózis eltévesztetett. . . . Nem első és nem utolsó eset.

— Ha csupán ennyiből állna, — kezdé Maurice — egyetlen egy ősz hajat sem növesztetnék miatta; de sokkal komolyabb az ügy, semhogy fölötte egyszerüen a napirendre áttérhetnék.

— Halljuk!

— A történet nagyon hosszu s tán teged untatna is, — mondá Maurice. — De teszek egy inditványt. Vedd át tőlem általam pontosan vezetett naplómat; s midőn majd falusi magányodban az unalom megszáll, lapozgass abban; aztán nem bánom, ha néha magadat el is neveted.

— Helyes.

— S most tegyünk egy sétát.

Erre a két fiatal ember az éttermet elhagyta.

II. *A napló.*

Pierrenek Maurice iránt táplált baráti érzelmei sokkal bensőbbek, sokkal őszintébbek voltak, semhogy az unalom bekövetkeztéig várakozhattak volna. A fiatal bérlő tehát a naplót még ugyanaz nap barátjától átvette s azzal a bois de Boulogne egyik elhagyatott ültetvényét fölkeresvén, a pázsiton letelepedett.

Gyorsan határozott, mert gyorsan segitni akart.

Az iratokat elővevén, olvasni kezdett. A czimlapon ezen felirat volt:

„Eléneyeim a L . . . i tébolydában."

A következő lapok egyes napokról eszközölt följegyzéseket a következő sorrendben tartalmaztak:

„Páris, 187. szeptember 9-én.

Győzelem! Orvosi diplomám birtokában vagyok . . . Ezzel sokat ugyan, de nem mindent meg mondtam ám . . . A fő az, hogy specziálista vagyok; specziálista oly körben, hol az egyetem által nyujtott elmélet csakis lélektani boncolgatás alapján ervényre emelkedik . . . Gyönyörü tér az, mely az öntudaton kivüli szenvedélyek honába vezet . . . Orvosának az elmebeteg szórakozást szerez, a tudvágyát serkenti és az ismeretekre gazdagitólag hat . . . Kérvényezni fogom tehát, hogy a L . . . i állami tébolydában mint gyakorló orvos alkalmaztassam . . . E kinevezésemtől függ minden, mit jövő hivatásom sikere érdekében tervezgettem!!. . . .

„Páris, 187. szeptember 26-án.

Kineveztettem . . . A déli vonattal elutaztam, hogy az állami tébolyda igazgatójánál a holnapi napon magamat bemutassam."

„L . . . , 187. szeptember 27-én.

Reggel hét órakor L . . . ba érkeztem. A szükséges előkészületek után a tébolydába siettem. Az igazgató által a legelőzékenyebben fogadtattam.

A benlakó személyzethez tartozván, podgyászomat lakosztályomban gyorsan elhelyeztem s az épp körutjokat tevő orvosokhoz csatlakoztam. Mint ujoncz egyedül néma szemlélő lehettem. Elég időm volt tehát jövendőbeli klienseimmel megismerkedhetni. Gyönyörü anyagot találtam: mert minden egyes osztály a szellemi tévelygők specziálitásaiban bővelkedett. Az egyszerü rögeszmétől az állatiasan dühöngő elmezavarodottságig minden közbeeső szenvedély képviselve volt. . . . Láttam ott világot boldogitni szándékozó isteneket, hatalmukkal kérkedő zsarnokokat, milliókat szóró szegény ördögöket, naiv aggszüzeket, Pithagorást, Szokratest, Diogenest, Napoleont, német szoczialistákat, orosz nihilistákat, irhoni főnieket, félreismert lángészt és népboldogitót, megkoszoruzott költőket és zeneszerzőket; szóval egy egész világot józan és esztelen nézeteivel. Mindezek érdeklődésemet annyira lebilincselék, hogy a rendelő orvosok tanácskozásai figyelmemet teljesen kikerülték.

Hirtelen egy magas, zömök alak utamat állva, megszólit.

— Uram, — kezdé szemhunyoritva — nemde ön idegen? . . . Valószinüleg azért jött ön Athenbe, hogy bölcs tanitásaimat meghallgassa . . . Elkésett: mert a méregkelyhet már kiüritettem. Minden perczben halálomat várom . . . De mit sem tesz. Van még időnk. . . Figyeljen most . . .

S én csakugyan figyelni kezdtem. Az éléskamrába titokban osont gyermekként, ki telemarokkal az édességeket mohón zsebre rakja, sovárogva néztem a bizarralakot és hallgattam még bizarrabb szavaira.

Szokratesem észrevevén, hogy bennem emberére akadt, — ah, az elmebetegek nagyon éleslátásnak! — gyakorlott folyékonysággal kezdé:

— Legelőbb is mondja meg nekem, nem társa-e ön azon szofistáknak, kik ott tanitványaim körül sürgölődnek?

Tagadólag intvén, bölcselkedve folytatá:

— Lássa, azok ott azt hiszik, hogy ők meggyőző módon beszélni tudnak . . . Másutt tán igen; de nem itt Athenben, hol minden gyermek a veseikbe pillantani tud . . . Mint jóakarója fogadja tőlem azon tanácsot, hogy itt e falak közt senkinek hitelt ne adjon . . . Lássa, mindegyikünk zárkozott, hogy a szofisták kémlelődéseikkel zátonyra jussanak. Athen jelenleg egy nagy börtön, melyet az általnok őrzik . . . Azok az arczátlanok azt merik mondani, hogy Szokrates őrült! . . . De kérdem, volt-e még annyi bátorságuk, nézeteimmel és elveimmel megmérközni? . . . Dehogy volt! . . . Ide jönnek, bámészkodnak; s aztán susogva odább állanak . . . . Pithágorászszal és Diogeneszszel épp igy bánnak . . . Azért figyelmeztetem önt, hogy hozzánk csatlakozzék. Ha igy cselekszik, ama gonosz fajzat titkaiba soha sem hatolhat majd!

Ezzel kezemet szivélyesen szoritva, odább állott.

Türelmem által valószinüleg felbátoritva, a többiek is körém csoportosultak.

Az egyik mennyországot igére nekem, ha megkötözött szárnyait feloldom, Diogenesz innen távozni szándékozván, hordóját nekem felajánlá; a szegény ördög felszabaditásáért nekem milliókat igére; Napoleon, inneni távozása esetén, Szt.-Ilona-szigetét rám ruházandja; egy magas szikár alak, a könyvkiadók keményszivüsége ellen panaszt emelve, müvét figyelmembe ajánlá; egyidejüleg arra kért fel, hogy a pegazust számára megnyergeltessem; egy ősz fürtü hajadon, tett igéretemre engem ott ékeztetve, a szentegyházba hivott . . .

A végeredmény azon tapasztalatot nyujtá nekem, hogy e szerencsétlenek ábrándjainak e tér nagyon szük.

A kérvények és ajánlatok tán végtelenig terjedtek volna, ha a rendelő orvosok körmenete e pillanatban véget nem ért volna.

A visszatérő orvosok egyike, egy tisztes ősz férfiu, hozzám közeledve, mosolyogva de mindazonáltal szigoru arczkifejezéssel mondá:

— Kollega ur, ha a helyzettel való megismerkedés önt az audiencziára ösztönözte, semmi ellenvetésem nincs; de attól tartok,

viselő ur azt mondotta, ismételve azon annyiszor hallott vádat, hogy 1878-ban is a nemzet akaratával ellentétes politika követtetett. (Felkiáltások a baloldalon: Igaz!) és követtetett oly módon, mely az alkotmányos fogalmat, szerinte, sértette. (Felkiáltások a baloldalról: Ez is igaz!) Hát, t. ház, nagyon bajos volna mindig a momentán ugynevezett közvélemény szerinti külügyi politikát követni: mert pl. 1878-ban az önök által hivatolt közvélemény azt követelte, hogy monarchiánk Törökországgal szövetségben háborut indítson. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Jól is tette volna!)

Ma azt követeli Ugron képviselő ur — pedig ő is ekkor alighanem azon politikának hive volt, nekem legalább van okom gyanitani. (Derültség a jobboldalon.) most azt mondja, hogy a Balkán-népek felszabaditását vegye kezébe a monarchia. (Ellenmondások a szélsőbaloldalon.) Igenis azt mondja. Ki ellen? Hisz fegyveres hatalom azokon a részeken magukon az ott alakult államokon kívül nines más, mint Törökország. Ha tehát valaki ellen akar szövetkezni, akkor ott... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Az orosz ellen!) ott nines fegyveres orosz hatalom, — nem lehet szövetkezni más ellen, mint Törökország ellen. (Ellentmondás a szélső balon.)

Különben, t. ház, ezeket megjegyezve, a fősnlyt e tekintetben arra fektetem, a mit Apponyi képviselő ur, az alkotmányos forma szempontjából, mondott. Kénytelen vagyok, mert mindig elfelejtkeznek róla, megjegyezni, hogy midőn 1878-ban a választások előtt külügyi dolgokban nyilatkoztam, egy t. képviselő ur, a ki már nem tagja a háznak, nyilatkozatomba belemagyarázta azt, a mit akkor a tuloldalon kivántak; de én nem késtem rögtön felállni és azon belemagyarázás ellen tiltakozni. A másik, a mit meg kell jegyeznem, az, hogy választások jövén közbe, a választások előtt magam is, mások is nyilatkoztunk azon irányban, melyet aztán követtünk.

Itt tehát az alkotmányosság nemesak formájának, de lényegének legtávolabbról mellőzésével igazságosan vádolni bennünket nem lehet. (Élénk helyeslés jobb felől.) Nagyon örültek is akkor a képviselő urak azon, mert ezen nyilatkozatomnak köszönhetem, hogy Debreczenben megbuktam: de megtettem, egyebet pedig nem tehet az ember, mint hogy a választások előtt megmondja, hogy mit akar. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hanem, t. ház igen, bajos személyes dolgokat mellőzni, ha mindig személyes dolgokat hoznak fel. De arra is kénytelen vagyok Ugron Gábor t. képviselő ur felszólalása folytán reflektálni, hogy én nem tettem a mult évben semmi rendkivüli dolgot, hogy meneküljek a kremsieri találkozás elől. Hiszen évek óta szoktam ugyanazon utat ugyanazon időben megtenni. És biztosithatom a képviselő urat, hogy ha legilletékesebb helyről nem tudtam volna azt, a mi utólagosan, ismételten ugyanarról a legilletékeseb helyről megmondatott, hogy a kremsieri találkozáson semmi néven nevezendő politikai ténykedés nem lesz, elhalasztottam volna azon utamat. Mert nem vetettek meg, de igenis megmondatott, hogy elmehetek és nem tettem azért, mert biztos voltam, hogy a találkozásnál a magyar miniszterelnök jelenléte egyáltalában nem szükséges, mert politikai kérdések nem tárgyaltatnak.

Még csak két dolog ellen akarok határozottan tiltakozni, azután bezárkózva a köteles óvatosságba, külügyi kérdésekről most hallgatni fogok.

Az egyik az, hogy Ugron t. képviselő ur azt mondja, hogy a helyett, hogy az ország érdekeinek megfelelő politika követtetnék, követtetik oly politika, mely a Balkánfélsziget népeit a monarchia alattvalóivá akarja tenni. A nyugati részén kialkudva, hogy a Balkán-félsziget másik részén orosz alattvalókká legyenek.

Ez az, t. képviselőház, a mi ellen a leghatározottabban, legünnepélyesebben tiltakozom. (Mozgás a szélsőbaloldalon; felkiáltások: Nem.)

Kár, hogy nines itt maga a képviselő ur, én tudom, hogy mondta, fel is jegyeztem, hát ne méltóztassanak helyette megtagadni azok, a kik talán nem kisértek olyan figyelemmel, mint én. (Ugy van! jobbfelől.) Ez az, mondom, a mi ellen határozottan tiltakozom. Mert sem a monarchia politikájának szándékában nines ott alattvalókat hóditani, sem nines tényleg és nines szándékában semmiféle kiegyezés bárkivel is a Balkán-félszigeten való érdekvonal megállapitása szempontjából. Ezeket, mint pozitivumokat, kötelességemnek tartottam megmondani. (Helyeslés jobbfelől.)

Különben legyen nyugodt a képviselő ur az iránt, hogy nemesak én és a magyar kormány, hanem mindnyájan azok, a kik a monarchia külügyeit vezetik, a legnagyobb igyekezettel rajta vannak a béke fontartásán. Jót állani akkor, midőn egyes néptájok mozgalmai azt kompromittálhatják, természetesen nem lehet. De én remélem ma is és azt hiszem, nem fogok csalódni, hogy Európa békéje meg fog óvatni; meg fog pedig óvatni azért, mert nem, mint Ugron képviselő ur mondotta, hogy a három-császár-szövetség egy csoportot képez és szemben vannak a nyugati hatalmak, hanem azért, mert Európa összes hatalmai egy akarattal közremüködve, ohajtják a béke fontartását. (Élénk helyeslés jobbról.)

Helfy Ignácz az Ugron Gábor által mondott külügyi programmot fejti ki s indokolja bizalmatlansági szavazatát.

Tisza miniszterelnök rövid megjegyzése után

Orbán Balázs nem fogadja el a költségvetést.

Pulszky Ferencz: Nem helyes, hogy az ellenzék minduntalan felveti a bizalmi kérdést. Ez csak akkor helyes, ha az ellenzéknek reménye van a kormányt megbuktatni. Igy minduntalan csak azt tünteti ki, hogy kisebbségben van. (Derültség.) Az sem helyes, hogy most külgyi vitát provokálnak. (Helyeslés jobbfelől.) Bizonyos, hogy a kormány ellen sok kifogás tehető. Neki is sok aggálya van. Igy szeretné, ha nemesak az igazságügyminiszter, de az igazságügy is kigyógyulna s legalább is oly jó husban lenne, mint az igazságügyi államtitkár — (Derültség.); s szeretné, hogyha a kultuszminiszter közczélokra többet költhetne, de végre is be kell ismernie, hogy a jelenlegi miniszterelnökben van egy jó tulajdon, ő t. i. parancsolni tud, s a magyar ember szivesen engedelmeskedik, ha neki parancsolnak. (Derültség.) Tekintve, hogy voltak már oly miniszterelnökök, kik nem tudnak parancsolni. (Derültség.) Tisza Kálmán meg tud parancsolni s a szóló nem tekinti a kérdést bizalminak: megszavazza a törvényjavaslatot. (Élénk helyestés jobbfelől.)

Csanády Sándor: (Mozgás. Halljuk! Halljuk!) Megragad minden alkalmat, hogy a hitehagyottságot ostorozza. Tekintve, hogy Tisza Kálmán (Zajos éljen jobbfelől, mely szóló beszédének folytatását lehetetlenné teszi.) Tisza Kálmán . . . (Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . (Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . (Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . (Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . (Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . (Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.) Tisza Kálmán . . . (Hosszas zajos éljenzés jobbfelől, derültség.)

Elnök: Kérem a képviselő urat, folytassa beszédét.

Csanády: Tessék azokat oda át figyelmeztetni, hogy ne kiabáljanak! (Zaj!) . . Tehát Tisza Kálmán (éljenzés jobbfelől) . . Tisza Kálmán (Gyöngébb éljenzés jobbfelől) . . . Tisza Kálmán hitehagyottságot, hogy ne mondjam árulást követett el, mely egy a legsötétebb eseménye a magyar történetnek, hasonló a világosi áruláshoz, melyet Görgey követett el.

Elnök: Kérem a képviselő urat, tartózkodjék a sértő nyilatkozatoktól (Zaj, kiáltások: Nem sértés! Rehabilitálták Görgeyt!) . .

Csanády Sándor: Ezután befejezi beszédét, „Tisza-pártnak“ nevezve a kormánypártot, és kijelentve, hogy nem fogadja el a javaslatot.

Szápáry Gyula gróf pénzügyminiszter ajánlja a javaslat elfogadását s kéri ezuttal is a ház bizalmát.

A ház többsége, felállás által, elfogadja a javaslatot.

Ezután a ház hétfőre tüzi ki a törvényhatósági javaslat tárgyalásának megkezdését és az ülés véget ér.

---

hogy a laikus kivánságára ható különös tünemények varázsa alatt állott ön akkor, midőn e barmok ábrándos kicsapongásait végig hallgatta. A szakemberre nézve a tekintélyéről való megfeledkezés nem hasznos s nem illő. A bemutatás ez intézet orvosi karát illeti; a szükséges mellékkörülményeket az intézet naplója nyujtja. A mit betegeink nyujtanak: haszugság és ámitás. S most menjünk.

Szobámba visszaérkezvén, a történtek fölött mélyen elmerengtem . . . Az ősz kollega és a Szokratesem szavai szivemet keserüséggel elárasztották. Már sajnálni kezdtem, hogy e tért választottam, melyen a szerencsétlenekhez leereszkedni, gondolatmeneteiket követni és szabadalmazott kicsapongásaikat elnézni nem szabad. De különösen felbőszitett czopfos vén kollegám, ki bizonyitani törekedett, hogy ő mindenható s hogy neki e szerencsétlen barmok közremüködésére szüksége nines. Szerinte persze elég a kanesuka, a kényszerzubbony, a hideg zuhany s a többiek. Ah! hisz ez annyi, mint lélektani igazságok ellen tiltakozni. No de várjuk be a végét . . .

L . . . 187. szeptember 28.

Ősz kollegám kiméletlen rendrentasitása oly bénitólag hatott rám, hogy a következő napokon egyedül a nekem kiadott rendeletek végrehajtására szoritkoztam . . . Hát idegen akarat kénye-kedve szerinti gépének szegődtem? . . . Azonnal megyek az igazgatóhoz és lemondásomat neki beterjesztem.

Elhatározásomat a gyors végrehajtás követte. Leültem s lemondásomat irásba foglalván, azonnal az irodába siettem.

Midőn beléptem, az igazgató a különösen velem szemben tanusitott előzékenységével és nyájasságával hozzám közeledett s kezemet szoritva kérdé:

— Ah, Torrant ur, mi hozta önt oly korán ide? . . . Még csak hét óra van: a szemle pedig nyolcz órakor kezdődik . . . No, de se baj; mig a többiek gyülekeznek, mi cseveghetünk. Ön ugy is, mióta itt tartózkodik, oly visszavonultan él, hogy valóságos csoda a hivatalos órákon kivül önnel találkozhatni.

(Folytatása következik.)

TANÜGY.

Az iskolakert kezeléséről.

II.

Amint az iskolakertet kimérték és a tanitónak átadták, azonnal hozzá kell fogni a munkához. Igaz, hogy az iskolakerti előmunkálatok **őszszel** megkezdendők; de a találékony tanitó más időszakban is elegendő munkát fog ottan találni. Ilyenek pl. a kimérés, a felosztás, az utak és a határ kijelölése. Azonban a trágyagödröt azonnal kiásathatja, mely azonnal igénybe is veendő.

Trágyakészités nélkül iskolakert nem képzelhető. Azért tehát a gyermekekkel mindjárt megismertetjük a komposzt-trágya-készités módját. Nagyon óhajtandó, hogy a tanitók jól megmagyarázzák nemesak a gyermekeknek, hanem a népnek is, hogy trágya nélkül földet mivelni teljes lehetetlen. S hogy egy közönséges birtokkal biró gazda nem képes nehány darab marhája után annyi trágyát előállitani, amennyi birtoka javitásához évenkint szükséges. Azért tehát módokról kell gondoskodni, hogy e hiányt kipótolja: ami csak a komposzt-készités által érhető el.

Az iskolakert egyik szegletében kijelölt helyen ásat tehát a tanitó (a szükséghez képest) egy méter mély, egy méter széles és több méter hosszu gödröt, melybe aztán a kertben összekaparható, minden néven nevezendő szemetet behordat. Hogy azonban a gödör minél hamarább teljék, az iskolaépületből kisöpört szemetet ilyképen értékesitheti. Egy szóval: a komposzt-gödörbe minden összeszedhető jut; sőt még az utczát is annak számára kell összeseperni. Az összehalmozott komposzt-anyag mintegy méternyi magasra emelkedhetik a föld fölött, mit aztán földdel betakarunk, hogy forradásnak, rothadásnak induljon. Ha a körülmények megengedik, helyesen cselekszik a tanitó, ha időközönkint az összehalmozott anyagot trágyalével megöntözteti. — Igen kivánatos, sőt megbecsülhetetlen az árnyékszékek tartalma, melyet semmi szin alatt nem volna szabad értékesittetlenül hagyni. Elmondom, hogy hogyan mentettem meg az iskolai árnyékszékek tartalmát az értéktelenségtől.

Összevásároltam nehány petroleum-hordót, ezekre előlegesen csináltattam oly szerkezetű deszkatetedelet, melyet a hordó közepett „sróffal“ lehetett megerősiteni. Az anyag illékony tartalmát időnkint vasgáliczoldat beöntése által kötöttem le, annak idején pedig a fedelet reátétetvén és erősen bezáratván, szántóföldemre vitettem ki, hol szintén egy hosszu gödröt mintegy meternyi mélységre ásattam, a hová a megbecsülhetetlen tárgya került s földdel kellő magasságra behintetett s erre aztán rétegenkint istálóbeli trágya hányatott. Az urintrágyát pedig akként gyüjtöttem össze, hogy két-három petroleum-hordót ásattam be a földbe a gyermekek számára. Midőn valamely hordó félig megtelt, tele rakattam földdel és a faluban összegyüjtött mindenfélével addig hagytam nyugton, mig a behányt földet, hamut, port, kormos vakolatot sat. a viz egészen át nem járta, aztán egy kétkerekü, e czélra különösen készitett taligába kiszedettem és rendeltetési helyére kivitettem. Igaz, hogy manipulatiómon fiatal és öreg is mosolygott; de az nem volt baj. — Azért ismételve mondom, hogy a trágyagyüjtés mindenekelőtt!

* * *

A kert megalapitásához öszszel fogunk. Azonban nem kell elfelednünk, hogy mielőtt a tanitó a kert megalapitásához hozzáfog, föltétlenül szükséges, hogy magának részletes tervet készitsen ugy a kertmivelés módjára, mint pedig a bevetendő és beültetendő növényekre nézve; mert kapkodás nem vezetne czélhoz. A tervkészitésnél kiváló figyelemmel kell lennünk a vidék éghajlatára és területi viszonyaira, nehogy oly dolgokat idő előtt próbálgassunk, melyek csak feltételesen sikerülnek, s az által müködése iránt a népben bizalmatlanságot felkölthetnénk.

Midőn a tervet a tanitó lerajzolta, minden egyes kijelölt tábla keretébe oda irja az oda elvetendő vagy beültetendő növények gyüjtő nevét; sőt minden fának a maga leendő helye is meg legyen nevezve a terven, mert: Qui bene distinguit, bene docet.

Mielőtt hozzáfognának a munkához, ugy a nagyobb, mint a kisebb tanulókat csoportokba osztjuk: egy-egy csoportba 3—4-et. A kisebbekkel összeszedetem az iskolakertben található giz-gazt, a nagyobbakkal pedig kimérem először a kerités-árok hosszát és szélességét. A nagyobb fiuk, pl. két csoport, ásókkal hozzá fognak az árok ásásához, mely fél méternyi mély és fél méternyi széles lehet. A kiásott földet pedig hosszában hányjuk az isk. kert területére.

Meg kell azonban jegyezni, hogy a gyermekekkel nem szabad sokáig dolgoztatni, legfölebb 5—10 perczig és aztán egy másik csoporttal felváltani, nehogy a munkát megunják, vagy valami betegséget maguknak megszerezzenek; mert ez az iskolakert további ápolására igen hátrányos, talán végzetes befolyással volna. Tudnia kell továbbá a tanitónak, hogy tulbuzgóság vagy — értelmesebben szólva — sietség nem mozditaná elő az iskolakert ügyét, azért a munkát csak lassan és kényelmesen végezzük.

Midőn az árokásással készen vagyunk, hozzá fogunk a földforgatáshoz (rigolás.) Ezen munka felosztása az iskolakert nagyságától függ. Ha a kert olyan nagy, hogy saját erőnkből nem volnánk képesek a földet fölforgatni, abban az esetben a kialkudott közmunkát vesszük igénybe és jól mélyen felszántjuk. Megjegyzendő, hogy a föutat, s ha lehetséges kikerülni a mellékutakat — nem fogjuk felszántani. A felszántás után pedig azon táblát, melybe azon növények jönek, melyek a mélyebb fölforgatást okvetlenül megkivánják, fölforgatjuk, a többit pedig ugy hagyjuk, s évről-évre azon táblákat is fölforgatjuk, melyekhez éppen juthatunk.

A földet azért forgatjuk fel, hogy télen az eső, hó és fagy jól járja át, hogy igy porhanyósabbá váljék. A földforgatást pedig akként eszközöljük, hogy a fölforgatandó táblát pl. 8—10 hosszukás, párhuzamosan futó, mintegy 50 cm. széles részre osztjuk; a földet mintegy 40 emeternyire kiássuk s jobbra hányjuk. A következő ugyanily árokból kiásott földet pedig az első árokba (gödörbe) hányjuk, s igy tovább, mig a munkát be nem végezzük.

Két ok készteti a tanitót arra, hogy az iskolakert már az első esztendőben „meglehetős“ szép képet nyujtson. Az egyik az, hogy a nép ne mondhassa, hogy hiába hoz áldozatot, mert a kert mégis csak kopár terület; másik ok pedig saját érdeke, a mennyiben a konyhai vetemények jókor tavasztól kesö öszig (és télen is) fözeléket szolgáltatnak konyhájára, söt talán egy néhány krajczárért el is adhat egyet-mást a kertjéből.

A tél beköszöntésével gondoskodni kell a tanitónak azon magvakról és facsemetékről, melyeket tavasszal elvetni és kiültetni szándékozik. Hogyha a körülmények olyanok, hogy a kertet nagysága vagy a vidék faanyaga hiánya következtében „csinált“ keritéssel (pl. deszka vagy fonott) körül nem kerithetjük, akkor — a vidék viszonyaihoz alkalmazkodva — vagy galagonyából (Crataegus Oxyacantha) vagy ákáczfából (Robina Pseudo-Acacia) készitünk egyet. Ezt pedig akként tesszük, hogy — ha lehet s a mi nagyon czélszerü — kész csemetéket ültetünk, s ha ez nem lehetséges, akkor a kerités helyére elvetjük a galagonyavagy ákáczmagvat. Az utóbbi esetben azonban mégis gondoskodni kell arról, hogy a kert valami uton-módon a rongálástól megóvassék.

Külföld.

Béke-alkudozások. Bukarest, febr. 21. Mijatovics szerb meghatalmazott Garasanin miniszterelnöktől táviratot kapott, melyben a miniszterelnök felhatalmazza, hogy Szerbia békejavaslatait — a bolgár javaslatokkal egyidejüleg — irásban terjesztheti az értekezlet elé. Az illető okmányok holnap fognak kiceréltetni. Ezen eredményt a hatalmasságok Bukarestben levő képviselői által tett együttes lépésnek tulajdonitják.

Görög hajóraj. Athén febr. 22. A görög hajóraj tegnap Salamisból ismeretlen irányban elindult.

Socialista gyülés Londonban. London, febr. 22. Tegnap délután a Hydeparkban socialista gyülés volt, melyen mintegy 20.000 ember volt jelen. A socialista vezérek, köztük Burns, három kocsiról beszéltek a tömeghez. A kocsikon piros lobogók lengtek. A szónokok kijelentették, hogy a forradalmár munkások óriásivá növekedett mozgalmának vérontásra kell vezetnie, ha a kormány nem javit a munkás-osztályok társadalmi helyzetén. Több határozatot fogadtak el, melyek a kormány ellen irányulnak, mert nem gondoskodott a foglalkozás nélkül levő munkások foglalkoztatásáról. A határozatok továbbá a nyolcz órai munkaidő behozatalát ajánlják. A gyülés mintegy fél óráig tartott. A kocsik, Burns kocsija kivételével, ezután eltávoztak. Burns még egyszer kezdett beszélni, mire a rendőrség közbelépett és lefoglalta kocsiját. Erre a tömeg szétoszolt. Midőn aztán a tömeg a gyülésről visszatért, az ablakokat kezdte bezuzni és kisérletet tett, hogy behatoljon a Parlament-Streetbe, hol a miniszteriumok vannak. A rendőrség azonban e szándékában megakadályozta. A Westminster-hid mögött, hol a zavargók jelentékenyen megszaporodtak, ujabb zavargások voltak. A tömeg sok ablakot bezuzott és más kihágásokat is követett el. Végül azonban sikerült a rendőrségnek az utczákat a zavargóktól megtisztitani. Számos elfogatás történt.

A walesi herczeg Londonban. Páris, febr. 22. A walesi herczeg fiával, György herczeggel ma reggel Londonból ide érkezett és innen Cannes-ba utazott.

Beteg infansnő. Madrid, febr. 21. Eulália infansnő torokgyikban megbetegedett és ennek következtében esküvőjét elhalasztották. — Katona-behivás. A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, mely 50.000 embert hiv be zászló alá.

Legujabb posta.

— **Porosz képviselőház.** Berlin, febr. 22. A képviselőház mai ülésében a lengyelekre vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalta. Wierzbinski szenvedélyes hangon szólt az első telepitésekre vonatkozó javaslat ellen, és kiemelte, hogy Lengyelország az élet-halálharczban nem fog elpusztulni. Lucius miniszter kijelente, hogy e javaslat a szükségesség és önvédelem szempontjából nyujtatott be, mért a lengyelek nem akarnak a porosz államkötelékbe lépni és nem adják föl azon reményüket, hogy Lengyelország ismét helyreállittatik, daczára annak, hogy Posent, hol a viszonyok egészen zilláltak voltak, csak a porosz királyok állitották lábra, kik ott üdvös társadalmi és agrárviszonyokat teremtettek. A javaslat megtelepült és életképes paraszt es munkásosztály teremtését, valamint egész telepek létesitését czélozza. Kellő számu telepes szerzése nem lesz könnyü dolog. E telepesek leginkább azok közül lesznek szerzendők, kik a monarchia nyugati részeibe települnek át. Minthogy az államjószágok nem oszthatók fel, a lengyel nagybirtokosoktól fog kellene birtokokat szerezni. Kilátásban van, hogy a mezőgazdasági helyzet következtében sok birtok árverezés utján lesz megszerezhető. A kormány támogatása végett kiküldendő bizottságnak a telepités végrehajtásánál nemesak tanácskozó szerepe lesz, hanem gyakorlati tevékenységet is fog kifejteni. A kormány teljesen tudatában van annak, hogy mily nehézségekkel jár az általa kitüzött feladat megoldása; tudja, hogy ez egy egész emberöltöre való munka s hogy nemzeti és agrárpolitikai czéljait csak ugy érheti el, ha munkájában ugy az országgyülés, mint az ország intelligens hazafias lakossága is támogatni fogja. — A javaslat mellett 19 és ellene szintén 19 szónok van szólásra feljegyezve. — Benda pártolja a javaslatot, de azt kivánná, hogy a javaslat tárgyalás végett bizottsághoz utasittassék. A conservativ-pártiak és a nemzeti szabadelvűek szónoki a javaslat és annak bizottsági tárgyalása mellett. Hüne és Schorlemer (a középpárt részről) a javaslat ellen nyilatkoztak.

— **Az atheni franczia diplomatiai képviselő** barátságos, de azért nem kevésbbe határozott felszólalása a Törökország ellen tervezett támadást illetőleg tartósabb hatást gyakorolt Athenben, mint az angol cabinet magatartása. A görög hadseregben tömeges előléptetés történt. Mavromichalis hadügyminiszter előléptetését szigorúan megbirálják. A kormány ágyukkal és szórólövegekkel felszerelt gőzöst vásárolt ujabban Angliában.

— **Kelet-Ruméliában** külföldi emissariusok telemarokkal szórják a pénzt, hogy a teljes reálunio érdekében tüntetésre és kérvényezésre izgassanak. Kasonló propaganda müködik Bulgáriában, ámbár inkább titokban.

— **A Suda-öbölben** e hó 13-ikág tizenhét idegen hadihajó horgonyzott és pedig 10 angol, 5 olasz és 2 osztrák-magyar. Ezeken kivül 2 orosz és még 2 német hadihajót vártak Smyrnából, végre még 2 olasz hadihajót.

— **Atheni diplomatiai körökben** határozottan állitják, hogy a Delyannis cabinet lemondása küszöbön áll. — A kormány politikájának állitólagos megváltoztatásáról szóló hirek leirhatatlan izgatottságot idéztek elő. A syllogos a tanácsház előtt népgyülést rendezett, melyen határozati javaslat fogadtatott el, mely a kormányt arra buzditja, hogy a nemzeti politikához ragaszkodjék.

— **A béketárgyalások.** Bukarest, febr. 22. Az értekezlet 22-iki ülésén Mijatovics szerb meghatalmazott közölte Szerbia békejavaslatait. Madjid pasa és Gesov azon kivánságnak adtak kifejezést, hogy e javaslatok kormányaik elé terjesztessenek a végleges békejavaslatok megállapitása végett. A helyzet most már kedvezőbb; a béke létrejöttét bizonyosnak tartják.

— **Uj török nagykövet.** Róma, febr. 22. Photiades pasa Törökország nagykövetévé neveztetett ki az olasz udvarhoz.

— **Rómából** jelentik febr. 22-éről: Az a tudósitás, hogy a pápa bibornokokból bizottságot alakitott a szentszék és China közti állandó diplomatiai összeköttetés szervezése végett, nem bir alappal. Az sem való, hogy Tseng marquis neveztetik ki vaticáni követté, Vanutelli pedig chinai apostoli vicariussá. Ez ügy tárgyalása most folyik, de a tárgyalás kedvező irányba indult. A szentszék elrendelte, hogy a port-natali (afrikai) vicariatus három missióra osztassék: a port-natalira (zulu földön), az orang-köztársaságira, végre a transvalira. A mahdi által Sudanban fogságban tartott olasz missionariusok sorsáról nem érkezték ujabb tudósitások.

— **Gráczból** febr. 22-éről irják: A napokban három külön vonat haladt át a pragerhofi állomáson; e külön vonatok mindegyikén 366 lovat vittek, melyeket Magyarországon vásároltak a török kormány részére s Trieszten át Salonichibe fognak szállitani.

TÁVIRATOK.

— **Bedekovich jubileuma.** —

Budapest, febr. 23. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Az itt időző horvát képviselők a mai nap folyamán üdvözölték Bedekovich Kálmán horvát minisztert 10 évi miniszteri jubileuma alkalmából.

— **A fővárosi lapok a „Paprika Jancsi“-ról.** —

Budapest, febr. 23. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Az „Aradi Közlöny“-nek hétfői számában a „Paprika Janesi“-val szemben elfoglalt álláspontja az itteni sajtóban egyhangu helyesléssel találkozik.

NAPTÁR.

Febr. 24. Szerda. Róm. kath. Mátyás apostol. — Prot. Mátyás. — Görög-orosz (febr. 12.) Meletius. — Nap kél 6 ó. 53 p. nyugszik 5 ó. 34 p.

Febr. 25. A román nők bálja a Zemplényi-szálló nagytermében.

Február 27. A vár a állomásozó altisztek tombolával egybekötött jótékonyczéju tánczvigalma a Zemplényi-szálló nagytermében.

Febr. 28. Az aradi kereskedelmi és iparbank közgyülése saját helyiségében d. e. 10 órakor.

Febr. 28. Az aradi ipartestület rendes évi közgyülése d. e. 10 órakor a városház földszinti kistermében.

Márczius 6. Az aradi ipartestület bálja a Zemplényi-szálló nagytermében.

Márczius 7. Az aradi első takarékpénztár 45-ik évi rendes közgyülése d. e. 10 órakor saját helyiségében.

Márczius 9. Az aradi honvédegylet álarczos bálja.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Az Arad városi szabadelvü párt** ma délután értekezletet tart annak megbeszélésére, hogy mily lépések lennének teendők azon galádság megtorlására, melyet a „Paprika Jancsi“ czimü lap utóbbi számában elkövetett.

— **Márczius tizenötödikét** Arad város polgársága ez idén is meg fogja ünnepelni, és pedig sokkal nagyobbszerüen, mint az elmult évben. E tekintetben már is erős mozgalom indult meg az ifjuság körében. Hiszszük, hogy ez eredményre is fog vezetni s nem alszik el, mint az tavaly is történt. Az ünnepély sorrendje még nincs teljesen megállapitva, s igy arról ez alkalommal még hallgatunk.

— **Az ujságeladással** foglalkozó üzletek elhatározták, hogy a „Paprika Janesi“ czimü szennylapot többé egyes eladásra el nem fogadják.

— **Kinevezés.** Az üresedésben levő nagyhalmágyi járás-orvosi állásra, megyénk főispánja által, helyettesül dr. Weiss Ármin orvostudor, aradi gyakorló-orvos neveztetett ki.

— **Arad város közs. tanitó-testülete** a f. hó 25-én tartandó ülésére vitatárgyakká a következő tételeket tüzte ki: Az iskolai takarékpéztárak, az előadások kezdete a nyári idény alatt s a gyermek-játszóterek. A tanitó-testület megállapodását lapunk hasábjaiban — annak idején — közzéteendjük.

— **Nyilvános számadás.** Az aradi korcsolyázó-egylet által f. évi februárhó 6-án rendezett tánczvigalom összes bevétele 644 frt, kiadása 546 frt 50 kr, maradványa 97 frt 50 kr volt. Felülfizettek dr. Fajk Miksa orsz. kédviselő ur 5 frt, Sármezey Ákos ur 5 frt, összesen 10 frt o. é. Aradon, 1886. évi februárhó 21-én. Keresztes Mihály, egyl. pénztárnok.

— **Találtatott** egy esernyő; igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségnél.

— **Lopás.** Luterán Mária közös háztartásban élt Márton Sándor ácslegénynyel, a ki őt házassági igéretekkel kecsegtette; igéreteit azonban nem váltván be, a leány elkeseredett és bosszut forralt ellene. Felhasználva távollétét, összegyüjtötte lakásán az értékesebb holmikat, ruhákat, ékszereket, kiüritette a kamrát; a tárgyakat részint eladta, részint pedig zálogba tette, s az igy szerzett pénzen elutazott Eperjesre, bucsut sem véve kedvesétől. Az eladott tárgyak részben már megkerültek. A leányt a rendőrség körözteti.

— **A ki a leányát agyonlötte.** Olvasóink talán még fognak emlékezni az elmult év augusztus 9-én Kovaszinczon történt gyilkosságra, melynek egy leany esett áldozatul. A gyilkos az atya Csála János volt,

ki a fönnemlitett napon leányát — miután az erkölcstelen életet élt, és megtagadta tőle az anyjától örökölt ingóságokat, — előbb dorgálni, később pedig egy léczczel ütlegelni kezdte: a leány menekülni akart elöle és a konyhába szaladt, atyja utána, ott felkapta az ágyon levő töltött puskát s azzal leánya gyomrába lőtt, mitől az rögtön szörnyet halt. A törvényszék Csála Jánost a btkv. 281. §. ütköző erős felindulásban elkövetett emberölés büntette miatt 6 évi fegyházra ítélte.

Hazánk és a főváros.

— **A „Szegedi Hiradó“** közölvén a „Paprika Janesi“ utóbbi számáról lapunkban megjelent sorokat, a következő megjegyzést teszi: „Igaza van aradi laptársunknak, midőn arra a redaktorra a hatóság figyelmét hívja föl. Irtani kell az ilyen existenceziákat, a kik Augiás-istállójává teszik a magyar hirlapirodalmat!“

— **Régi sérelem** ismétlődése ellen szólal fel Czékus István ev. püspök. A rozsnyói kath. plébánián vegyes házasságok kötésénél reversalist vesznek a felektől, hogy a gyermekeket, fiukat és leányokat egyaránt, a római kath. hitben fogják neveltetni. Ismeretes, hogy évtizedekkel ezelőtt mily elkeseredett harcz folyt a vegyes házasságok és ezzel kapcsolatban a gyermekek vallása fölött; a törvény ez ügyet elintézte akkép, hogy a fiu az apa, a leány az anya vallását követi és semmiféle ellenkező „reversalis“-t, kötelező igéretet sem szabad venni a felektől. Czékus püspök teljes szövegét közli a Rozsnyón e hó 13-án kiállított reversalisnak, melyben a házaspár kijelenti, hogy „semmiféle tételes törvény sem korlátozhatja a szülők természeti jogát gyermekeik vallási neveltetése dolgában“ s ezért ők abban állapodtak meg, hogy gyermekeik katholikusok legyenek, csak kath. Istentiszteletet látogassanak s e nyilatkozatot, mint őket „lelkismeretükben halálos vétek terhe alatt kötelező és eskü erejével biró igéretet“, a rozsnyói plébániai jegyzőkönyvébe vétetik föl. Czékus István püspök felszólítja a kormányt és a törvényhozást, hogy a sérelmet orvosolják és a protestánsok jogait biztositsák.

— **Nagy-Károlyból honvédtisztek és egy polgár közt** előfordult összekoczanásról az „Egyetértés“ a következő táviratot kapta febr. 22-ről: „Both honvéd tiszthelyettes, a tegnapi napon tartott álarczos-bálon, a megtámadott Hranilovics honvéd főhadnagy védelme közben Schiff marhakupecz fején jelentéktelen kardvágást tett. A netaláni czélzatos elferditésekkel szemben konstatálható az, hogy a szóvitában a főhadnagy lett Schiff által inzultálva s megtámadtatván Schiff és társai által. Both tiszthelyettes, a katonai nézetek szerint helyesen, de a polgári szabadság tekintetében soha sem helyeselhető ama kötelességével élt, hogy kardosan kelt védelmére feljebbvalójának. Különben az egésznek oly szinezete van és ezt a honvédség jóhirneve érdekében is ki kell jelenteni, mintha a főhadnagy egy előre tervezett megtámadtatásnak esett volna áldozatul. Ez eset az aradihoz nem hasonlitható. Kovács alezredes a vizsgálatot elrendelte.“

— **Kettős gyilkosság és öngyilkosság.** A „Muraköz“ a következő esetet jelenti: F. hó 16-án a csáktornyai csendőrség két legénynyel a hegyekbe indult, hogy egy lopás tetteseit, kik egy krajnai tavágótól 18 frtot loptak el, kikutassa. Az egyik tettest a csendőrök elfogták és a zászádi koresmában láncra verték; e közben a másik tettes (Batinesics Mihály a koresma előtt elhaladván, az is elfogatott. Batanesics, aki maga is csendőr volt valamikor, gorombáskodni kezdett a csendőrökkel. Az egyik (Fülöp Mihály) Batinesicset a törvény nevében a fejsze letevésére szólitotta fel, de mivel ő szót fogadni nem akart: a másik csendőr (Vukan János) fegyveréhez nyult, azt a tolvaj elé tartván, őt hallgatásra kényszeritette: azonban Vukan fegyvere elsült s a golyó Batinesics hasán keresztül menve, a háta mögött álló koresmárosnéba (Frász Máriába) furódott s mind a kettőnek halálát okozta. A csendőr látván a szerencsétlenek haláltusáját, mig társa a lövés után szét futott községi elöljárókat ment ki összehivni, hogy a szerencsétlenség hirét a csáktornyai csendőrőrmesternek megvigyék, — megtöltötte fegyverét, lehuzta czizmáját s ezen szavakkal: „Mit cselekedtem! ugy is tudom, hogy felakasztanak“ fegyverét mellének szegezte, lábával azt elsütötte, s igy önmagát is megölte. E szerencsétlen csendőrnek feleségét egy héttel ezelőtt temették el s négy árvát hagyott hátra. A láncz-ravert főczinkos a szerencsétlenség okozta zavart felhasználván, megugrott és egy kovácsnál levette kezéről a láncot, de másnap önként jelentkezett egy csáktornyai ügyvédnél, ki őt a szolgabirósághoz küldötte.

— **A tiszai hajóközlekedés** megnyilt, és pedig a személyszállitó hajókra nézve a következő menetrenddel: Szegedről Zimony felé minden vasárnap és csütörtökön 6 órakor reggel, Zimonyból Szegedre hétfőn és pénteken délben indul személyszállitó hajó. Éjjeli állomás Török-Becsén. Török-Becséről Szegedre a hajó kedden és szombaton reggel 5 órakor indul.

— **Lehet-e Pasteurban bizni?** Erre a kérdésre akar meggyőző választ Boskovits dr. ujpesti orvos. Emlékiratot készitett, melyben arra kéri a kormányt, hogy az ujpesti veszett kutya által megmart emberek közül kettőt küldjenek ki államköltségen Pasteurhöz, s ha azokat ki tudja gyógyitani, akkor előttünk is nyilvánvaló lesz, hogy gyógyitásmódja csakugyan sokat ér s igazi vivmánya a tudománynak. Arról a kutyáról ugyanis, mely a mult év decz. hó 10. és 11-én Ujpesten nyolcz embert és gyermeket megmart, nemcsak bonczolás utján bizonyult be, hogy veszett volt, de az által is, hogy a megmartak közül kettőn nemsokára kitört a veszettség, s el is pusztitotta őket. Azt mi nem igen itélhetjük meg a távolból, hogy a franczia országi esetek nyujtottak-e biztos adatokat annak konstatálására, hogy vajjon a Pasteur által kigyógyitott emberek csakugyan igazi veszélyben forogtak: előttünk csak az ujpesti esetek fogják kézzelfoghatólag megállapithatni a Pasteur eljárása értékét. Boskovits dr.-nak igy megokolt emlékiratát az alispán pártolólag fogja fölterjeszteni a belügyminiszterhez. A megmartak kiküldésére különben Ujpesten gyüjtést is inditottak.

— **Bigamia.** A bécsi rendőrigazgatóság a napokban a következő esetről értesitette a budapesti főkapitányságot: Schnierer József lhniki születésü nős ügynök s 3 gyermek apja Bécsből kiutazott Amerikába s ott New-Yorkban Stern Matild nevű nővel polgári házasságra lépett, ki ez alkalommal az ő nevére a német váltóbanknál 4000 dollárt (8000 frtot) tett le. Schnierer azonban csak 3 napig élt együtt a nővel s a negyedik napon a kapott pénzt magához véve ott hagyta a faképnél s visszatért Európába. A megcsalt nő azonnal jelentést tett a newyorki hatóságnál, mely értesitette az esetről a bécsi rendőrigazgatóságot. A gyorslábu szélhámos azonban már akkor Bécsből is elpárolgott s a rendőrség értesülése szerint Budapest felé vette utját. A bécsi rendőrigazgatóság az eset közlésével kapcsolatban kérte a főkapitányságot, hogy a körözöttet a főváros területén nyomozza ki. Sikerült is Schnierert szerecsen-utczá 26. számu lakásán kinyomozni s letartóztatni. Csak pár nap óta volt a fővárosban. Elfogatásakor még 719 frtot találtak nála. Schnierer azzal védekezik, hogy Amerikában kötött frigyét nem tekinti házasságnak, csak együttélésnek, mert a szabályszerü formát nem tartották meg. A rendőrség átadta őt a királyi ügyészségnek.

— **Földrengés.** Brassóból távirják február 22-ről: Ma délután 3 óra 30 perczkor városunkban erős földrengés volt, mely mintegy 15 másodperczig tartott. Előbb egy erős lökést érztünk, aztán heves ingás következett keletről délnyugatra.

— **Rövid hirek.** Takácsy József rábapatonai plébános a győri káptalanhoz tiszth. kanonokká neveztetett ki. — Andrássy Gyula grófot a budaiak a közmunkatanácsba kivánják megválasztani a lemondott Házmán Ferencz helyére. — Karczag városát árvizveszély fenyegeti. — Fischer Mór egri borkereskedő 180,000 frt váltóadósság hátrahagyásával, hir szerint, Amerikába vitorlázott.

A nagy világ.

— **Rudolf trónörökös** néhány nap mulva már sétakocsizást tehet. A trónörökospár márczius 5-én indul Lacroma szigetére s 5—6 hetet fog ott tölteni, aztán Laxenburgba költözik. — Rudolfot a pétervári tudományos akadémia — mint már emlitettük — tagjául választotta. Az erről szóló diplomát vasárnap kézbesitette neki a külügyminiszterium. A diplomát Tolstoi miniszter, mint az akadémia elnöke irta alá.

— **Felolvasás Jókairól Amerikában.** Newyorki lapok terjedelmesebben ismertetnek egy felolvasást, melyet John Frettwell, hazánk ismert barátja, f. hó 2-án Povidence városában tartott Jókai Mórról. Frettwell egy uj szabadkőmüvespáholy felavatása alkalmából jött Providencebe és ekkor a város hölgyei felszólitották, hogy tartson felolvasásokat a „nyelv lelke“-ről. Frettwell az első felolvasásban az idegen nyelvek megtanulásának nehézségeiről, a másodikban Shakespeare-ről és legjobb forditóiról (ez utóbbiak közé sorolta Schlegelt, Tiecket, Leonit, Meyer Horácot, Hugo Károlyt, a nagy költő fiát, Vörösmartyt, Aranyt és Szász Károlyt); a harmadikban pedig Jókai Mórról szólt. A harmadik felolvasást azon kezdte, hogy azért választotta a legnagyobb élő magyar irót, mert az ő története egy alakuló nyelv történetét is képviseli, a mennyiben ötven évvel ezelőtt a magyar nyelv csak „patois“ volt, mig most vannak Burnshoz fogható költői és egy oly irója, a ki megérdemli a magyar Walter Scott nevet. A felolvasó ezután méltatta Kossuthot, Petőfit és Jókait. Különösen foglalkozott Jókainak „Egy az Isten“ cz. regényével és ennek kapcsán beszélt a Magyarországban járt amerikai unitáriusokról, névszerint Richmond Carolin kisasszonyról, aki egykor Jókai vendége volt és Magyarországban tett utjáról a providencei unitárius hölgyek előtt felolvasást is tartott. Frettwell felolvasása után a providencei hölgyek kört alakitottak oly czélból, hogy Jókai müveit német forditásban olvassák, esetleg angol forditás készitését eszközöljék.

— **Az európai államok lakosságának szaporodása.** A berlini „Statistische Correspondenz“ nem rég kimutatást közölt, amelyből kitünik, hogy a porosz állam lakossága 1880-tól 1885-ig 3·79 száz.-kal növekedett, és hogy most Poroszország lakossága 1867-hez képest 4.292 lélekkel, azaz 1.787 százalékkal szaporodott, azaz évenkint átlag 0·918 százalékkal. Ennek kapcsán felemlitendő, hogy az osztrák-magyar monarchia lakossága 1869. decz. 31-én 35.904.435 lelket, 1880. decz. 3-án 37.882.712 lelket számlát; az átlagos évi szaporodás 0·49 száz Olaszországnak 1871. decz. 31-én 26.801.154 lakosa, 1881. deczember 31-én pedig 28.459.451 lakosa volt: az évi átlagos szaporodás 0·60 sz. Franczia országnak (az Európán kivüli tartományok, valamint Elszász és Lotharingiai leszámitásával) 1866. decz. 31-én pedig 36.405.290 lakosa; az évi átlagos szaporodás csak 0,15 száz. Angliának 1871. ápr. 3-án volt 31.817.108 lakosa, 1881. április 4-én pedig 35.172.976 lakosa; az évi átlagos szaporodás 1·01 száz. Legnagyobb volt a szaporodás európai Oroszországban, ahol 1867-ben 71.195.394 és 1880-ban 85.058.424 lakosa volt, ugy hogy az évi átlagos szaporodás 1.38 száz.

— **Uj ismétlő fegyver.** Mint egy Steyrben megjelenő lap közli, az ottani fegyvertárban most Werndl főigazgató utasitásai szerint oly fegyver állittatik össze, mely minden más e téren előállitottat felülmul. Az uj fegyverből, melynek igen egyszerü gépezete van, egy percz alatt könnyen 40 lövést lehet tenni, s egyszerüségénél fogva olcsóba kerül. Sulya kisebb mint a többi fegyveré, valamint kezelése is könnyebb, mint egyéb ismétlő fegyvere.

— **Szélvész Algirban.** Folyó hó 7-én borzasztó szélvész dühöngött Algirban. Oranban a habok áttörték az északi molót s a kikötőben levő hajókat nagy veszedelembe juttatták. Több nagy hajó léket kapott, mig a halászbárkák nagy része oda veszett. Arzevben a kikötő bejárásánál lévő világitó torony teljesen eltünt az éjen át s a habok elöntötték a rakodókat s a házak földszinti helyiségeit. Egy hajó be akart jönni a kikötőbe, de erőlködése sikertelen volt s Arzev és Damesme között hánykolódott mintegy negyven méternyire a szárazföldtől. A szerencsétlen hajósok belekapaszkodtak a kötelekbe s gyakran merültek a habok alá. Arzevből három bátor férfi huszszor is megkiserlette, saját életük veszélyeztetésével, a hajóhoz jutni s három hajóst a partra is hozott. De mielőtt ujból visszatérhettek volna, a hajó a többiekkel elmerült. Egy nápolyi férfi a hajótörötteknek segitségére menve, oda veszett.

— **Véres kardpárbajt** vivott néhány nap előtt két önkéntes egy bécsi kaszárnyában. Kávéházban összevesztek, aminek kihivás lőn a vége. Mindkettő kitünő vivó lévén, csak a tizenhetedik összecsapásnál dőlt el a viaskodás. Az egyik Sp. gróf gyalogsági önkéntes iszonyu vágást kapott teste jobb oldalán, mig ellenfele Sz. gróf jobb karján sérült meg.

— **A cholera.** A Verona szomszédságában levő Aveso faluban egy mosónő choleraszerü tünetek közt meghalt. A veronai hatóság a faluval való minden összeköttetést megtiltott s egyuttal szigoru óvintézkedéseket rendelt el. A trienti helytartóság egészségügyi szakértőt küldött a hely színére. Az utóbbi időben Veronában több bélhurutos betegség végződött halálosan, az orvosok azonban kijelentették, hogy járványról szó sem lehet.

— **Szerencsétlenül járt fegyenczek.** Olmützből távirják: A murani fegyenczek egy szállitmánya szerencsétlenül járt az által, hogy az a kocsi, a melyben a fegyenczek ültek, egy magas, jéggel borított hegyről leesuszott. A vasra vert fegyenczek és az őket kisérő csendőr sulyos sérüléseket szenvedtek s attól tartanak, hogy többen közülök áldozatul fognak esni a sérüléseknek.

— **A nők szavazatjoga Angliában.** Az angol képviselőházban igen érdekes vita folyt, melynek vége az lett, hogy az önjogu nőknek (özvegyeknek s idősebb kisasszonyoknak) megadják a politikai választójogot. Az erre vonatkozó inditvány éveken át megujult s már sokszor megbukott. A parlament mult időszakában a javaslat leginkább azért nem válhatott törvénynyé, mert Gladstone erősen ellenezte. De az eszme hivei nem esüggedtek s kitartásukat végre is siker koronázta. Ezuttal Courteney tette meg az inditványt. Ugyanaz, a ki két évvel ezelőtt azért lépett ki a Gladstone-kormányból, mert a választási billbe nem vették föl a kisebbségi képviselet módozatait. Nagyon későre járt az idő, mikor inditványával előállott. Éjfél utáni egy óra volt s többen föl is szólaltak kivánva, hogy a fontos kérdés tárgyalását más napra halasszák, mert a képviselők nagy része elszéledt már. A nőemancipáczió harczosai azonban nem tágitottak, hevesen s hosszasan folyt a vita. Az inditványozó avval érvelt, hogy a nők a községi választásoknál bebizonyitották, hogy választási jogukat helyesen tudják használni s nem kell félni, hogy mind konzervativekre fognak szavazni. Fölhozták ellenvetésül többek közt azt is, hogy ha az öreg kisasszonyoknak s özvegyeknek megadják a választo-jogot, a férjes nők előtt sem lehet majd elzárni a parlament ajtait. Végre is szavazásra került a sor és 159 szóval százkettő ellenében, elfogadták a javaslatot.

— **Trefás elnök.** A znaimi törvényszék elnöke, Smutny, megsértette a törvényszék méltóságát. Két hamis esküvel vádolt zsidó, Herzog és Weininger ült ugyanis a vádlottak padján és az elnök csufolodva zsidós nemet jargonban beszélt velük. Ezért fegyelmi vizsgálatot inditanak ellene.

— **Rövid hirek.** A királynál hétfőn diszebéd volt, melyre a montenegrói fejedelem is hivatalos volt. — Az Amerikában utazó szegszárdi czigányzenekar eddig már 98 városban lépett fel nagy tetszés közt. — A „Czigánybáró“ századik előadása alkalmából Jókai Bécsbe ment, hol tiszteletére bankettet rendeznek. — A franczia miniszter-tanács, engedve a közvélemény sürgetésének, azt határozta, hogy bár a külföld részvétele kétséges, mégis nemzetközi kiállitást rendez 1889-ben. — A walesi herczeg fiával, György herczeggel, Párisba érkezett, onnan Cannes-ba készülve. — Krasevszki megkegyelmezésére a Sarauw kapitány elleni pör befejezése óta nincs többé kilátás s az agg iró május 15-én ismét megkezdi fogságát.

Irodalom és müvészet.

— **Tompa Mihály** összes költeményeiből Méhner Vilmos kiadásában megjelent a 23—27. füzet. Egy-egy füzet ára 35 kr. — Vas Gereben összes munkáiból pedig megjelent a 7—10. füzet. Az utóbbi füzetben kezdődik a „Nagy idők, nagy emberek“ czimü korrajz. Egy-egy füzet ára 25 kr.

SZINHÁZ.

— Arad, február 22. —

„Az ember tragédiája.“

Ma nyolczadszor került szinre Madách örök becsü drámai költeménye az aradi szinházban, s ez alkalmat felhasználjuk, hogy az előadásra még egy pár igénytelen megjegyzéssel visszatérjünk s a nyolcz hosszu este után számot adjunk arról a benyomásról, melyet e roppant szinpadi apparatus elménkben hátrahagyott.

Az igazat megvallva, a sikerből — a mennyiben volt siker — az oroszlánrész nem a főszereplőket, nem Somlót, vagy Pálffyt, nem Kissnét és Halmayt illeti, hanem a diszlettestőt, a szabót, a gépészt és — last not least — a rendezőt. Ez, ugy szólván, a darab természetéből foly. Itt nincs egységes cselekvény, nincsenek egyének, nincs szakadatlan lelki processus, mely bizonyos cselekvésben érvényesül s melyre bizonyos cselekvések állandóan visszahatnak, hanem van egymással összefüggő világtörténelmi képek sorozata, melyben Ádám inkább passiv, vagy contemplativ, mint activ szerepet játszik, s melyben typusok és tömegek foglalják el a tért, — halvány abstractiók, ködszerü álomképek, — az egész inkább philosoph. mint költő müve, inkább philosophiai világnézet, mint dráma a szó igazi értelmében.

A szinésznek itt alig van tere ugy nevezett „alakitásokra“, sőt mennél kevesebbet „alakit“, annál jobban megfelel tisztének, azt a képet állitva szemünk ele, mely a költő lelkében élt, midőn a müvet megalkotá. Hiú törekvés is volna egyénitésre törekedni ott, hol Danton egyik perczben a tömeg bálványa, mint 1792 szeptemberében, a másikban már, összeroskadva Robespierre és Saint-Just vádjai alatt, a vérpadra lép, mint 1794. ápril 5-én. A pharao érzeleg és tépelődik, szintugy mint Danton, Kepler, vagy Miltiades, s csalódnék, ki e nagy nevek alatt az illető egyéneket akarná feltalálni. Mindenütt az örök embert látjuk — Ádámot, ki a hellen társadalom eszményeiért küzd, Miltiades képében, a franczia forradalom korának képviselője, mint Danton, s mint Kepler azé a koré, mely nem küzd semmiért. A név maga nem teszi az egyént, sem az a néhány historiai vonatkozás, mely Miltiadesnek, Dantonnak vagy Keplernek külső ismertető jegye, épp ugy, mint egyéb külsőségek: a rövid széles kard, a hajporos czopf, vagy a fekete bársony talár.

A kor sajátos szinezetét a csoportok és a sceneria vannak hivatva feltüntetni, s ezért különös figyelem forditandó a képekre, csoportokra és jelmezekre. Nem akarjuk, hogy a csoport minden egyes tagja sodronybáb legyen, de a természetesség és változatosság mellett megkivántuk volna a praecisiót s a kellő összhangot is. Az egyptomi tömeg léha lebzselése nagyon megérdemelte a korbácsot, s a forradalmi mob, nem, tudjuk, utálatosabb volt-e mint nevetséges. A szinpadnak nem lehet czélja a rútat ugy tüntetni fel, hogy undort gerjeszszen, s a naturalistikus irány cultiválása mindenütt jobban helyén van, mint a szinpadon, hol a valóság illusióját keressük, nem magát a nyers valóságot. *G—s.*

— **Krecsányi Ignácz** szinigazgató a legutóbbi napokban — mint a „Nagyvárad“ irja — Nagyváradon időzött, hogy az ottani szinpadi berendezést illetőleg az előkészületeket megtegye. Krecsányi májushó elején szándékozik megkezdeni ott az előadásokat, s a megnyitó előadásra dr. Váradi Antal jeles költőnk fog prológot irni.

Krecsányi Sarolta asszony negyedik vendégjátéka.

Arad városi szinház.

Folyó szám 146. Évad-bérlet 118. sz.

Szerda, 1886. évi februárhó 24-ikén:

ANGOT ASSZONY LEÁNYA.

Operette 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Larivaudière, aggiegény — —	Tiszay Dezső.
Pomponnet, fodrász — — —	Boránd Gyula.
Ange Pitou, népénekes — —	Horváth Arnold.
Lange kisasszony, szinésznő, a „Faydean“ szinháznál — —	Nyilas Ilona.
Clariette Angot, virágárusnő —	**Krecsányi Sarolta.**
Treniez, arszlán — — — —	Molnár Antal.
Louchard, renőrügynök — —	Nyilassy Mátyás.
Cidalise, Lange kisasszony barát-	Keletiné,
Cadet, a csarnok árusa — —	Győre Alajos.
Amaranthe, a csarnok árusnője	Závodszky Teréz.

Kezdete 7 órakor.

Heti müsor.

Csütörtök, február 25. **„Az eleven ördög“**, operette 3 felvonásban, Krecsányi Sarolta fellépte.

Péntek, február 26. **„Kornélia“**, eredeti dráma 4 felvonásban.

Szombat, febr. 27. **„A herczegasszony vagy a montetiarconei összeeskülvés“**, operette 3 felvonásban, Krecsányi Sarolta fellépte.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Elitélt verekedők.** Bozsó János, Balázs Pál és Gyenge János összekaptak a koresmában Varga Jánossal és ugy elverték, hogy az 30 napig feküdt bele. A kir. törvényszék tegnap tartott tárgyalásán Bozsó Pált és Balázs Jánost sulyos testi sértésben bünösnek kimondván, 8—8 havi börtönre itélte. Gyenge Andrást pedig, miután az már hatalmaskodás miatt egy évi börtönre volt itélve, összbüntetésképen 1 év és nyolcz havi börtönre itélte.

— **Gyujtogatás miatt** állott a törvényszék előtt Toszeterky Mátyás vasuti munkás, ki a mult év áprilhavában felgyujtotta Olasz István vadászi lakos szalmakazlát. Tárgyalás során azt vallotta, hogy tettét részeg állapotban követte el: a mint elhaladt az egyik kazal mellett, kihuzott abból egy marok szalmát és azt meggyujtván, beledugta a másik kazalba, a mitől az meggyuladt és teljesen leégett. Miután ezen vallomását tanuk is megerősitették, a törvényszék a legenyhébben 10 havi börtönre itélte, beszámitván a 9 hónapi vizsgálati fogságot.

KÖZGAZDASÁG.

Vegyes közlemények.

— **A fehér bor megfestése — hamisitás.** Közelebb felmerült konkret eset alkalmából, midőn tudnillik eredetileg fehér bort Orsenille nevü, különben az egészségre ártalmatlan anyaggal vörösre festettek, a belügyminiszter kimondotta, hogy ámbár az emlitett festőanyag az egészségre nem ártalmas, de miután az a bornak természetes alkatrészét nem képezi, az általa festett bor a természetes vörös bornak sajátságaival nem bir, ennélfogva az Orsenille anyagnak a borhoz való keverése — hamisitást képez. Az ilyen bort azonban nem kell megsemmisiteni, csupán kimérését kötelesek a hatóságok eltiltani. Ezeztre vagy más czélra a tulajdonos szabadon használhatja borát.

— **A korai szőlő-metszés** ujabb időben mindinkább kezd szokássá válni, de még sem vált még oly általánossá, a milyennek előnyeinél fogva lennie kellene. Még mindig vannak szőlősgazdák, a kik azt állitják, hogy a késői metszés hasznosabb s a kik az előnyöket diesérik, melyeket a könyezés állitólag eredményez. Ami a szőlővesszők könyezését illeti, számos vegyi vizsgálat által már bebizonyitották, hogy a nedvesség, mely ha a metszés a fő nedvkeringésekor történik, nagy mennyiségben folyik ki (naponkint egy liter is egy tőből), sok tápanyagot tartalmaz, melynek tulajdonképen a szőlőtőt kellene táplálni és erősiteni. Épen azért helyesen cselekszik, a ki, mihelyt a főtagyok elmultak, azonnal hozzálát a metszéshez. Ennek az ideje megérkezett, a közeledő meleg napok a havat bizonyára mindenütt el fogják olvasztani s a munkát meg lehet kezdeni. Mire a tavaszi napsugarak a vegetácziót felébresztik, a metszési sebek behegednek s igen kevés nedv veszhet kárba, tehát a hajtás erőteljes lehet.

— **A korán fakadó gyümölcsfáknak e fagytól való megóvása.** Igen egyszerü szert ajánl erre egy rajnai földbirtokos, melyet ő, mint állitja, mindig sikerrel alkalmazott. O ugyanis, ha a fák nagyon korán kezdenek kihajtani, a fa körül felássa a földet, s a fa nagyságához vagy egyéb körülményekhez képest egy vagy több kosár jeget önt a gödörbe, s aztán ismét beboritja azt a kiásott földdel. Az igy betakart jég csak lassan olvad el, s a lehütés által a fa tenyészetét akadályozza. A szükséges jeget mindenki könnyen beszerezheti magának télen, s könnyen el is tarthatja ez ideig. E czélra egy kis faalkotmányt kell készitenünk kettős deszkafallal: a falak közt 8—10 czentiméter tér legyen, melyet mohhal jól kitömünk. De használhatni két egymásba helyezett faládát is, melyeket belül jéggel töltünk meg, kivülről pedig szalmával fedünk be, oly vastagon, hogy a nagy szél, eső behatása ellen a jég kellőleg meg legyen védve. Ily módon hosszu ideig nagyobb költség nélkül el lehet tartani a jeget.

Szeszüzlet.

(Febr. 23.)

(B.) Készáru nagyban 24.25—24.50, kicsinyben 25.— hordó nélkül pr. 100 liter száz.

Budapesti gabnatőzsde.

(Febr. 23.)

Az üzlet változatlan. Tavaszi buza 8.17 8.19, tengeri május-juniusra 5.57—5.58, tavaszi zab 6.55—6.57, uj buza 8.49—8.50.

Budapest, február 23. (Az „Aradi Közlöny“ eredeti távirata.) Az esti tőzsde zárlati árfolyamai: Magyar aranyjáradék 104.35—; magyar papirjáradék 95.72—; magyar hitelbank 306.—; osztrák hitelbank 299.10. London 126.40; Páris 50.30.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, febr. 22. Az üzlet változatlan. Magy. uraságí öreg nehéz 39.—40, fiatal nehéz 41.——42, közép 40—41 forint, könnyü ——40 forint, közönséges szedett nehéz 38—39 frt, közép 38—39 frt könnyü 39—40 frt.— Romániai átmeneti bakonyi nehéz ——— frt, átmeneti közép 35—36.— frt, átmeneti könnyü 35—36— frt, eredeti nehéz 38.—39 frt, átmeneti közép —.— frt. — Szerbiai nehéz 38—39 frt, közép 37—38 frt, könnyü 35—37 frt. — Hizó egy éves élősulyban 26—28.50 frt, hizó két éves makkos élősulyban 4 százalék —.—.— frt, 1 éves hizó a vasutról mázsálva —.—.—. Az árak hizlalt sertéseknél páronkint 45 kilós és 4 százalék levonással kilogrammonkint értendők. Makkos sertés, élősulyban 4 százalékos levonással —.—.— forint. Romániai és szerbiai sertések, melyek mint átmeneteliek adattak át, vevőn- s páronkint 3 aranyban vám fejében megtérittetnek.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1886. évi febr hó 23-án.

Magyar aranyjáradék 6 sz.	—.—
Magyar aranyjáradék 4 sz.	104.40
Magyar papirjáradék 5 sz.	95.75
Magyar vasuti kölcsön	152.50
Magyar keleti vasuti államkötvény I. kib.	99.75
Magyar keleti vasuti államkötvény II. kib.	126.75
Magyar keleti vasuti államkötvény III. kib.	113.50
Magyar földtehermentesitési kötvény	104.25
Magyar földtehermentesitési köty. záradék	104.25
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	104.25
Temes-bánáti földtehermentesitési köt. zár.	104.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	104.25
Horvát-Szlavon földtehermentesitési köt.	103.50
Magyar szőlőmüvelési kötvény	99.25
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	119.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	124.—
Osztrák járadék papirban	85.70
Osztrák járadék ezüstben	85.70
Osztrák járadék aranyban	113.60
1860-iki osztrák államsorjegy	140.25
Osztrák-magyar bankrészvény	874.—
Magyar hitelbankrészvény	306.75
Osztrák hitelintézeti részvény	300.50
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.93
20 frankos arany (Napoleond'or)	10.—
Német birodalmi márka	61.80
London (3 havi váltókért)	126.40
20 markos arany	12.35

Felelős szerkesztő: **Hindy Árpád.**

BUDAPESTI TŐZSDE.

Február 22.

	Pénz	Aru
M. kir. aranyjár. adóment. 4%	104 40	104 70
„ „ papirjáradék adóment. 5%	95 30	95 60
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fr) 5%	152 50	153 —
M v. köl. 120 frt egyes dbkban	152 75	153 25
M 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 5%	99 75	100 25
M. 1873. kel ár. v. ezb. (els.) adóment. 5%	126 75	127 50
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 5%	113 50	114 50
M. kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	119 —	120 50
„ „ „ 50 frt drbja	118 50	119 —
Tiszai és szegedi kölcsön 4%	123 75	124 50
M. k. földtm kötvények 5%	104 —	105 —
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	104 25	105 —
M. k. földtm. kötvényektemesi 5%	104 25	105 —
„ „ „ „ 1867. zárad. 5%	104 —	105 —
M. k. földtm. kötvények horvát-orsz. 5%	103 50	104 —
M. k. földtm kötvények erdélyi 5%	104 25	105 —
„ „ erdélyi jelz. urb. vk. (100 forint 5%	97 —	97 50
Szőlődézsmaválté. kötv. (100 frt) 5%	99 25	99 75
Pest város kölcsöne 1870 évből 6%	106 —	106 50
„ „ „ 1871. évből 6%	109 —	109 50
Budapesti főv. 1880. kölcsöne 6%	100 —	100 50
Budapesti bankegys. részvényt.	99 —	99 50
Magy. ált. hitelbank	306 25	306 50
Magy. jelz. hitl. II. kib. in. elismv.	122 75	123 25
Magy. lesz. és pénzváltó	91 75	92 —

	Pénz	Aru
Magy orsz bank részvény-társaság	— —	— —
Osztrák hitelintézet	302 —	302 20
Osztr.-magyar bank	874 —	877 —
I. magyar iparbank	143 —	144 —
Pesti keresk. bank	614 —	616 —
Bécsi bizt. társulat	199 —	200 —
Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	198 —	200 —
Első magy. általános bizt. társ.	3120 —	3150 —
Fonciere pesti bizt. társ.	69 —	70 —
Magyar-franczia bizt. társ.	195 —	200 —
Pannonia visszb. társ.	930 —	950 —
Concordia malom	590 —	600 —
Első budapesti malom	1315 —	1325 —
Erzsébet malom	269 —	270 —
Hengermalom	650 —	655 —
Luiza malom	310 —	312 —
Molnárok és sütők malma	435 —	438 —
Pannonia malom	740 —	750 —
Viktoria malom	300 —	302 —
„Adria“ m. tengeri hajóz. részv. t.	— —	— —
Alföld-fiumei vasut 5%	186 —	186 50
Báttaszék domb.-zákány vasut 5%	— —	— —
Déli vasut 5%	— —	— —
Északkeleti vasut 5%	175 —	175 50
Erdélyi vasut 5%	185 50	187 —
Győr-sopron-ebenfurti vasut 5%	— —	— —
Kassa-oderbergi vasut 4%	150 50	151 50
Magyar galicziai vasut 3%	176 —	176 50
M. ny. v (sz.-győr-gráczi vasut 3%	172 50	173 50
Osztrák államvasut 3%	255 50	259 50
Pécs-barcsi vasut 3%	— —	— —
Tisza-vidéki vasut 3%	251 50	252 50
Osztr. dunagőzhajózási társ. 3%	489 —	493 —

	Pénz	Aru
Pesti közuti vaspálya	558 —	560 —
Pesti közuti vasp. élvezet jegyek	360 —	365 —
Budapesti III. ker. takarékp.	77 —	78 —
Országos központi „	440 —	445 —
Pesti hazai első „	7025 —	7075 —
Egyesült Budapest fővárosi tlkp.	460 —	450 —
Magyar ált. takarékp. részvény	88 —	88 —
Alagut	133 —	134 —
Általános waggon kölcs. társaság	82 —	80 —
„Franklin“-társulat	196 —	200 —
Ganz és társa vasö. és gépgyár	815 —	818 —
Gschwindt-féle szeszgyár	400 —	405 —
Gyapjum. és biz. I. magyar	268 —	273 —
Keresked. épülete	650 —	— —
Könyvnyomda „Atheneaum“	608 —	610 —
„ Pesti	1040 —	1060 —
Kőszénb. és téglagy. (Drasche)	247 —	248 —
Nemzetközi waggon-kölcsön-részvénytársaság	84 50	85 50
Pesti építő-társaság	— —	— —
Rimamurány-salgótarj. vasm. rvts.	85 50	88 —
Salgótarjáni kőszénb.	133 50	134 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár	168 —	200 —
Schlick-féle vasö. és gépgyár II. kib.	— —	— —
Serfőzde első magyar	850	860 —
Sertéshizlaló	292 —	295 —
Sóskuti kőbánya	— —	— —
Spódium- és csontlisztgyár	— —	— —
Szálloda-részvénytársaság	116 —	117 50
Tégla- és mészégető ujlaki	178 —	180 —
Török dohányrészvény	78 —	79 —
Gőztéglagyár kőbányai szelv. nélk.	258 —	260 —
M. jelz.-bank ny. kölcsönkötv. 5%	103 25	104 25

Záloglevelek.	Pénz	Aru
M. földhitelint. papirérték 5½%	103 25	104 25
„ „ „ 5%	102 —	102 50
„ „ „ 4½%	98 50	99 —
„ „ arany v. ezüst 5%	131 50	— —
„ jelzálogbank 5½%	101 50	101 90
„ „ 5%	99 75	100 90
Kisbirt. orsz. földh.-int. 5½%	99 75	100 25
Osztr.-magyar bank o. é. 4½	102 50	103 25
„ „ „ „ „ 4½%	102 25	102 —
„ „ „ „ „ 4%	98 75	99 50
Pesti m. keresked. bank 6%	102 75	103 —
„ „ „ „ 5½%	101 50	102 —
„ „ „ „ 5%	99 75	100 —
Albina tak. és hitelint. 5%	100 —	101 25
Elsőbbségek.		
Budapesti lánczhid 5%	104 —	104 —
Lloyd- és tőzsde-épület 5%	99 25	100 25
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt sorsj.	9 —	9 —
Osztrák vörös kereszt-egylet	14 —	14 50
Pénznemek.		
Cs.-kir. arany (vert)	5 93	5 96
Cs.-kir. arany (kör)	5 87	5 90
Osztrák-magyar 8 frtos arany	10 —	10 03
20 frankos arany	10 —	10 03
Osztrák és magyar ezüst	— —	— 02
Német birod. bankj vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)	61 80	61 95
ném. birod. bankp. 100 márkáért	61 85	62 10
Amsterdam 100 hollandi frtért	104 70	105 10
Páris 100 frankért	50 25	50 15
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	50 —	50 10
London 10 font sterlingért	126 30	126 70

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetmény.

Aradmegyében bekebelezett Megyes-Bodzás községében a községi orvosi állás megüresedvén, — arra ezennel pályázat nyittatik.

Évi fizetés 600 frt, nappali látogatásért 30 kr., éjjelért 40 kr., halott-kémlelésért 20 kr. díj jár.

Folyamodni szándékozók felhivatnak, miszerint szabályszerüen felszerelt kérvényeiket folyó évi **márczius hó 25-ig** alólirott szolgabirósághoz beküldeni, mivel **f. é. márczius hó 26. napján** megtartandó választáson a későbben beérkezendő kérvények figyelembe vehetők nem lesznek.

Eleki szolgabiróság, 1886. febr. 20.

142—2.3. Szentes Károly, szolgabiró.

2757/1886.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi LXIV. t.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi I. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. é I. adórészletet most már a késedelmi kamatok és esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben netalán régibb adótartozásaikat azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régibb adótartozások azonnal, a f. évi I. adórészlet pedig február hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás utján és a végrehajtási díjak felszámitása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy az I. adórészletre nézve **február hó 24-től** kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adóhátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatositásától számitandó 15 nap alatt nem törlesztetnék, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adatni.

Aradon, 1886. évi február hó 16-án.

A városi tanács.

1747/1886.

Hirdetés.

Ezennel közhirré tétetik, hogy a vizjogról szóló 1885· évi XXIII. t. cz 1886. évi január 1-től kezdve életbe lépett. Mindazok, kik a a Maros folyó, tó vagy mesterségesen előállitott vizet öntözésre, talajjavitásra, nemkülönben ipari czélokra felhasználni akarják, kik az előbb felsorolt czélokra vizduzzasztó müveket akarnak felállitani, kik mezőgazdasági vagy ipari érdekek végett idegen területen való vizvezethetés tekintetéből viziszolgalmat óhajtanak szerezni s végre, kik a viz kihasználására társulatokat akarnak alakitani: tartoznak a hivatolt törvény végrehajtása tárgyában a nagymélt. földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak a nagymélt. közmunka és közlekedési m kir. miniszter urral egyetértőleg **1885. évi decz. 31-én** 45689. sz. a. kibocsátott „Általános rendelet“ értelmében eljárni és a szükségelt jog vagy engedély kinyerése végett azon rendeletben megnevezett illetékes hatósághoz fordulni.

Arad, 1886. február 6-án.

A városi tanács.

VÉGELADÁS.

Hatóságilag engedélyezve.

Az üzletem tökéletes felhagyása végett minden készletben lévő árut

a bevásárlási áron 20%-kal olcsóbban

árusitom.

Raktárom még teljes lévén és miután utánrendeléseket nem eszközlök, továbbá miután összes készletben levő áruimat legfeljebb 2—3 hónap alatt végkiárusitani szándékozom, ajánlom a mihamarábbi bevásárlások eszközlését.

Nagy választék ez idő szerint

férfi és női fehérnemüek és divatczikkekben

törülközők, zsebkendők, kávésteritékek, tálczakendők pipere- és diszmüáruk, valódi franczia derékfüzők, franczia illatszerek, szappanok és egyébb toillette kellékek stb.

A midőn a tisztelt vevőimnek, ugy a n. é. közönségnek ajánlom a kedvező alkalmat addig felhasználni, mig raktárom teljes, hogy izlése és kénye-kedve szerint választhasson.

Maradtam mély tisztelettel

Rosenberg Jakab

70—11—12 **Arad, főtér 20. szám, Arena-épület.**

Hirdetés.

Csermőn a Nagys. Glatz Béla örökösei földbirtokához tartozó

regale-jog,

mely a **főközlekedési** uton fekszik, egy vagy több évre azonnal **bérbeadandó.** Bővebbet

Holländer Sámuel

birtokbérlőnél **Csermőn.** 143—1.3

Az Equitable

életbiztositó-társaság New-Yorkban

alapittatott 1859-ben.

Biztositási tőke 1884. decz. 31-én	788.993.384 o. é. frt.
A társaság vagyona „ „	148.312.910 o. é. frt.
Nyeremény tartalék „ „	26.733.223 o. é. frt.
Az 1885-ben kötött uj biztositások összege	216.436.495 o. é. frt.

Minden kötvény három év mulva megtámadhatlanná válik. 103.—4.10

Magyarországi vezérképviselőség.

Budapest, Andrássy-ut, 12. szám.

Hirdetmény.

Arad sz. k. város törvényhatósági bizottságának 3237/131 81 sz. a. kelt s a nagym. m. k. belügyminiszterium 54184/1881. sz. a. kelt intézményével helyben hagyott szabály-rendelet alapján a ház-, kert-, szőlő és földbirtokosok és bérlők felhivatnak, hogy udvarukban, kertjökben, szőlőjükben és tanyaföldjeiken található gyümölcs és diszfákról, bokrok- és cserjékről a hernyó fészkeket és petegyűrüket **f. é. márczius 15-ig** leszedessék és azokat tüzveszélyre alkalmat nem szolgáltató helyen elégettessék, tavasz és nyár folyama alatt mutatkozó hernyókat és hernyóhálókat mutatkozásukkor azonnal leszedessék és elégettessék.

Minden tulajdonos és bérlő felhivatik, hogy amennyiben szomszédja a fentebbi kötelezettségének eleget nem tenne, azt a kapitányi hivatalnál bejelentse.

A hivatkozott szabályrendelet 4. §-a értelmében a rendes hernyózást mulasztó tulajdonosok vagy bérlők a mellett hogy az általuk elmulasztott munkálat az ő költségükre hivatalból fog elrendeltetni, 25 frt. erejéig, a bejelentést mulasztó szomszédok pedig 10 frt-ig fognak az elkövetett kihágásért büntettetni

A kártékony rovarokat pusztitó éneklőmadarak kimélése különösen ajánltatik a lakosság figyelmébe.

Aradon 1886. január 29-én.

Urbányi, főkapitány.

A Szabadság-tér 4. sz. házban

egy bolthelyiség

folyó évi május hó 1-től kiadó.

Ugyanott kiadó **egy első emeleti udvari lakás és egy másodemeleti utczai nagyobb lakás** f. évi márczius 1-től, továbbá **egy udvari és egy utczai kisebb lakás** f. évi május hó 1-től

Az első és másodemeleti lakások **vizvezetékkel** vannak ellátva.

Bővebb értesités nyerhető KISS ÁRMIN ügyvédnél, Szabadság-tér 4. szám alatti első emeleti lakásán. 138—2

611/1886. **Kisjenői szolgabiróságtól.**

Pályázati hirdetmény.

A Vadász, Talpas, Simonyifalva és B.-Zerind községekből Vadász község székhelylyel alakitott XVX számu egészségügyi körben üresedésben levő **körorvosi állásnak** választás utján leendő betöltésére határnapul **f. é. márczius hó 15-ik napjának d. e. 10 órája** Vadász község házához kitüzetik.

Pályázni óhajtók felhivatnak, miszerint az 1871. évi XVIII t.-cz. 74. §-a és az 1876. évi XIV. t. cz. 143. §-a értelmében felszerelt a magyar és román nyelv tudását igazoló okmányokkal ellátott kérelmüket f. évi mártius 14-ig a **kis-jenői szolgabirói hivatalnál** annál bizonyosabban adják be, mivel az azon határidőn tul beérkezendő kérvények figyelembe vétetni nem fognak

A körorvos évi javadalmazása a 4 községtől 600 frt, beteglátogatásért esetenként nappal 20 kr., éjjel 40 kr. Vadászon, mint a kör székhelyén a halott-kémlelést teljesiteni tartozván, ezen vizsgálatok után esetenként 20 kr. dijjazást nyer.

Kisjenő, 1886. február 16.

140—2.3 Péczely, szolgabiró.

893/1885. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy az aradi kir. járásbiróság 9042/86. számu végzése által Deutsch Mór végrehajtató javára, Glück Pál aradi kereskedő ellen 237 frt tőke erejéig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 330 frtra becsült selyem- és szövet- esőernyők, és férfi ingek nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a hely szinén, vagyis alperesnek Aradon, Atzél Péter-utczai üzletében leendő eszközlésére **1886-ik év február hó 25-ik napjának d. u. 3 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 198. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1886-ik évi február hó 17 ik napján.

142—1 Györfy Mihály, kir. birósági végrehajtó.

Nyomatja és kiadja a „Széchenyi irodalmi intézet“ Aradon.